

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

weekend

Piątek
31 października 2025
nr 85 (LXXX)
cena: 22 Kč

WIADOMOŚCI
NOWY BLASK
»FASALÓWKI«
STR. 3

WEEKEND W REGIONIE
PIRAMIDY POD OPIEKĄ
ANIOŁÓW
STR. 4

WYWIAD
RĘKA PODANA
W ŻAŁOBIE
STR. 8

Lista nieobecnych...

Zygmunt Stopa

14. 11. 1930
1. 11. 2024

Urodzony w Rudzie Śląskiej, doroste życie związał z Jabłonkowem. Prezes PZKO (1999-2009), działacz jabłonkowskiego MK PZKO, Harcerskiego Kręgu Seniora „Zaolzie”, Czeskiego Związku Bojowników o Wolność, odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi RP.

Roman Suchanek

20. 3. 1942
1. 11. 2024

Pochodził z Orłowej, później mieszkał w Trzynie. Działacz MK PZKO w Trzynie-Osiedlu, prezes PZKO (1987-1990), pełnomocnik gminny Kongresu Polaków w Trzynie walczący o prawa przysługujące polskiej mniejszości narodowej, w tym podwójne nazewnictwo w mieście.

Piotr Horzyk

5. 4. 1946
16. 2. 2025

Trzyńczanin, łączący zawód techniczny (był inżynierem hutnictwa) z twórczością poetycką. Członek, później prezes Grupy Literackiej '63. Autor kilkunastu tomików poezji (niektóre przetłumaczono na język czeski), współinicjator poetyckiej „Kawiarenki u Adama” w Trzynie.

Urszula Szczepaniak

25. 7. 1973
9. 3. 2025

Z domu Niedoba, mieszkała w Czeskim Cieszynie i Nawsiu. Utalentowana wokalistka, związana z ZPiT „Olza” jako śpiewaczka, tancerka, konferansjerka, kierowniczka artystyczna i organizacyjna. Pomysłodawczyni Koncertów Świątecznych zaolziańskich zespołów w Trzynie.

Zenon Wirth

7. 12. 1950
30. 3. 2025

Księgarz, prowadzący z żoną Klub Polskiej Książki i Prasy „Księgarnia u Wirthów” w Czeskim Cieszynie, popularyzator polskiej literatury na Zaolziu, organizator kiermaszów książkowych, działacz Stowarzyszenia Przyjaciół Polskiej Książki, odznaczony przez prezydenta RP.

Franciszek (Jorge Mario Bergoglio)

17. 12. 1936
21. 4. 2025

Urodził się w stolicy Argentyny – Buenos Aires, zmarł w Watykanie. Od 2013 roku do śmierci zwierzchnik Kościoła katolickiego, pierwszy papież z Ameryki Południowej. Zakonnik jezuita, święcenia kapłańskie przyjął w 1969 roku, przed wyborem na papieża był prymasem Argentyny. Znany z troski o ubogich, więźniów, uchodźców.

Joanna Kołaczewska

22. 6. 1966
17. 7. 2025

Polska aktorka kabaretowa i teatralna, prezenterka radiowa, laureatka nagród w dziedzinie twórczości kabaretowej. Przez ostatnie przeszło dwie dekady była aktorką Kabaretu Hrabci. Grupa wykonywała piosenki jej autorstwa. Występowała także m.in. w Teatrze Polonia w Warszawie.

Jiří Krampol

11. 7. 1938
26. 7. 2025

Czeski aktor, komik, aktor dubbingowy i moderator. Urodził się w Buštěhradzie, zmarł w Pradze. Występował w przeszło stu filmach i serialach telewizyjnych. Związany był z kilkoma praskimi teatrami, największą popularność przyniosła mu współpraca z Miroslavem Šimkiem w Teatrze „Semafor”.

Stanisław Soyka

26. 4. 1959
21. 8. 2025

Pochodzący ze Śląska polski wokalista jazzowy i popowy, kompozytor, muzyk grający na kilku instrumentach. Muzyk formacji Haiku Fristajl, której autorskim projektem było połączenie nowoczesnych dźwięków z krótkimi formami poezji. Uhonorowany wysokimi odznaczeniami państwowymi.

Giorgio Armani

11. 7. 1934
4. 9. 2025

Urodził się w Piacenzie, zmarł w Mediolanie. Włoski projektant mody i biznesmen, jeden z najślawniejszych projektantów mody na świecie. Miał duże zasługi w rozwoju mody męskiej. Spółkę Giorgio Armani założył w 1974 roku. W 1983 roku założył filię swej firmy w kalifornijskim Hollywood.

Wiesław Szpak

12. 9. 1950
21. 9. 2025

Pochodził z Orłowej, od lat mieszkał w Bystrzycy. Biskup Luterańskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RC w latach 2018-2024, wcześniej długoletni zastępca biskupa, pastor zboru bystrzyckiego w latach 1986-2024. Radny gminy Bystrzyca.

Dana Drábowa

3. 6. 1961
6. 10. 2025

Czeska fizyczka jądrowa, w latach 1999-2025 stała na czele Państwowego Instytutu Bezpieczeństwa Jądrowego w Pradze. W latach 80. pracowała w Instytucie Higieny i Epidemiologii na polu promieniowania jonizującego. Pośmiertnie odznaczona Orderem Białego Lwa.

Zebrała: Danuta Chlup

REKLAMA

Chyt boulder
workshop 15.11.2025
+420 601 276 193
www.sportvitality.cz

GE-609

Znajdź nas na YouTube

Znajdź nas na X-ie

Nowy blask »Fasalówki«

Napis „Dom Polski” pojawił się na frontowej, odnowionej elewacji budynku „Fasalówki” w Czeskim Cieszynie przy ul. Strzelniczej, w której mieści się siedziba Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC oraz redakcji „Głosu” i „Zwrotu”. To widoczny znak, że remont elewacji zewnętrznej wraz z ociepleniem ścian budynku dobiega końca.

Łukasz Klimaniec

Zmiany rzucają się w oczy – po zdjęciu części rusztowań, w jakie przez ostatnie tygodnie „ubrany” był budynek „Fasalówki”, nowa szata budynku przykuwa uwagę estetyką oraz treścią i czcionkami napisu, jaki na niej się znalazł.

– Zarząd Główny kierował się tym, że ten budynek już służy polskiej społeczności, a będzie służył jeszcze w szerszym zakresie. Stąd „Dom Polski”. A że jest to majątek Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC, to także ten napis tam się pojawił – wyjaśnia Helena Legowicz, prezes PZKO w RC.

Opracowaniem napisu zajął się grafik Marek Chmiel, który wcześniej wykonał nowe logo Kongresu Polaków w RC, a realizacją zajęło się cieszyńskie studio Cmyk.

– Dyskutujemy jeszcze, w jaki sposób odnowić powierzchnię z cegły klinkierowej, ale w tym przypadku musimy kierować się wskazówkami konserwatora zabytków. Negocjujemy, czy nie można tego naprawić w taki sposób, aby konserwator był zadowolony, a estetyka się poprawiła – dodaje Helena Legowicz.

Po śródownym tzw. dniu kontrolnym, podczas którego omawiano zaawansowanie prac, wiadomo, że remont elewacji wraz z ociepleniem ścian zakończy się w tym roku, zwłaszcza że pogoda sprzyja. Dodajmy że zakres prac obejmuje także wymianę instalacji elektrycz-

nej i oświetlenia, renowację stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację pomieszczeń wewnętrznych, w tym sali spotkań i zaplecza, a także malowanie i prace wykończeniowe w częściach wspólnych budynku. W przyszłości jest planowane także wykonanie muralu na odnowionej ścianie (od strony sklepu „Albert”).

W przyszłym roku rozpocznie się duży remont wnętrza „Fasalówki”. Ponieważ jest on bardzo duży i kosztowny, Helena Legowicz przypomina o trwającej cały czas transparentnej zbiórce publicznej na remont obiektu.

– Jeśli ktoś uzna, że warto nas wesprzeć, żebyśmy mogli skończyć ten remont w ciągu przyszłego roku, to prosimy o wpłatę – przynajmniej. Wpłat można dokonywać na konto 2602159122/2010.

● Budynek „Fasalówki” od kilku dni cieszy oko estetyczną elewacją i nowym napisem. FOT. ŁUKASZ KLIMANIEC

Aktualnie remont budynku „Fasalówki” jest możliwy przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Infrastruktur

tura Polonijna 2025” oraz Ministerstwa Środowiska RC. Finansowo prace wsparło także miasto Czeski Cieszyn.

ZDANIEM... Tomasza Wolffa

wolff@glos.live

Szukając w telefonie numeru do znajomego, trafiłem na kontakt do... Bronisława Liberdy, zmarłego w 2020 roku. Też tak Państwo macie, że nie potraficie wykasować z pamięci telefonu numeru do osoby, która zakończyła już ziemską wędrówkę? Od dawna chodziło to za mną, a teraz uporządkowałem (trochę) myśli i nadałem im formę felietonu do „Głosu”.

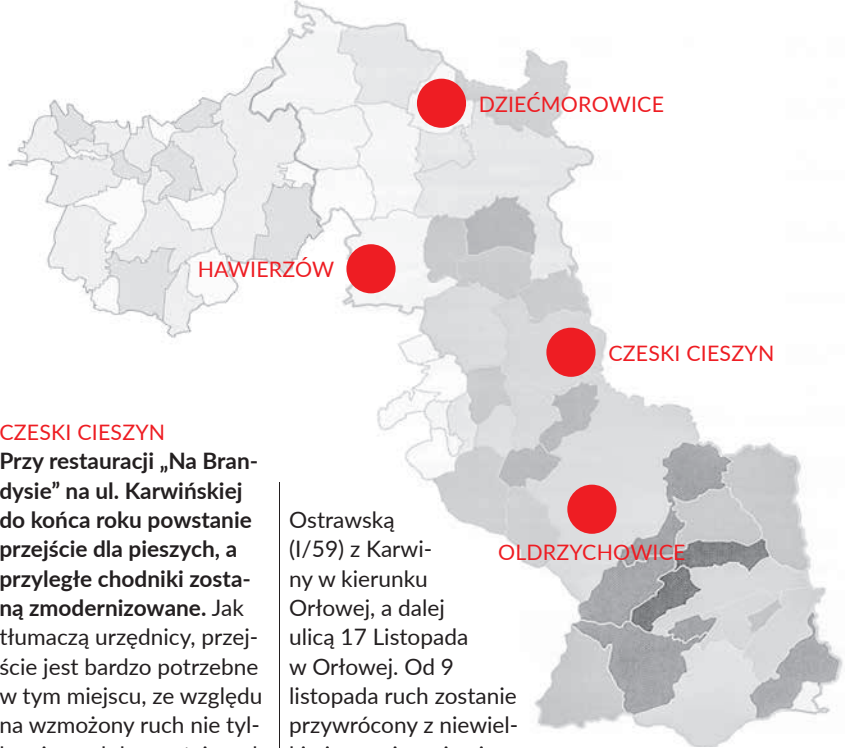
Kiedyś pomyślałem nawet, że takie przechowywanie w pamięci kontaktu do zmarłego powinno trwać tyle, ile żałoba – to oczywiście niemożliwe do zmierzania, jak długo powinna mieć ona miejsce, choć internet podpowiada, że w przypadku najbliższych jest to rok. Bzdura...

Z czasem doszedłem jednak do wniosku, że nie ma to sensu, a kasowanie numeru zmarłego z mojej listy kontaktów niczego nie zmienia, więc przechowuję je w pamięci. A przy okazji pielęgnuję trochę pamięć o tych, których już nie ma za nami. Lista puchnie z każdym dniem, miesiącem, rokiem... To nie tylko Broniek, ale zmarła przed Bożym Narodzeniem 2024 siostra mojej mamy,

zmarły tragicznie wójt Jaworza, znajoma architektka. Często scrollując listę kontaktów trafiłam na kolejne dusze... Choć – gwoli ścisłości – numeru telefonu do osoby, która ukształtowała mnie najbardziej i – co najważniejsze – pokazała mi góry, a to tak, jakby otworzyła przede mną cały świat, Taty, nie posiadam. Zmarł przed pięciu laty, więc wiedział, co to jest telefon komórkowy i „czym się go je”, ale nigdy nie zdecydował się na jego posiadanie.

Nie kasujemy kontaktów do zmarłych. W dobie nowoczesnych technologii, kiedy nie musimy zwracać uwagi na pamięć smartona (ktoś jeszcze pamięta, że pierwsze komórki miały ograniczoną liczbę kontaktów do zapisania, a pisać SMS-a, trzeba się było zmieścić w limicie znaków?!), numery, których już pewnie nigdy nie wybierzemy (chyba, że telefon przeszedł na kogoś bliskiego zmarłego), będą miłym przypomnieniem. Słowa noblistki można przypominać do znudzenia także dlatego, że Wisława Szymborska po prostu trafiła w punkt. „Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią im się płaci...”

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYN

Przy restauracji „Na Brandysie” na ul. Karwińskiej do końca roku powstanie przejście dla pieszych, a przyległe chodniki zostaną zmodernizowane. Jak tłumaczą urzędnicy, przejście jest bardzo potrzebne w tym miejscu, ze względu na wzmoczony ruch nie tylko pieszych korzystających z restauracji i znajdujących się tam przystanków autobusowych, ale również rowerzystów. Nowe przejście dla pieszych zgodnie z obowiązującymi normami będzie dobrze oznakowane i oświetlone. Inwestycja będzie kosztowała 1,2 miliona koron i zostanie sfinansowana z budżetu miasta. Prace potrwać około miesiąca. (klm)

Ostrawską (I/59) z Karwiny w kierunku Orłowej, a dalej ulicą 17 Listopada w Orłowej. Od 9 listopada ruch zostanie przywrócony z niewielkimi ograniczeniami. Kolejne całkowite zamknięcie drogi w celu ułożenia nowej nawierzchni zaplanowano od 12 do 15 listopada (ewentualny termin zastępczy to 19-22 listopada). (klm)

HAWIERZÓW

Straż Miejska w ramach projektu oznakowania rowerów, hulajnóg i sprzętu rehabilitacyjnego, który działa w mieście od 2023 r., aktualizuje bazę danych właścicieli około 2,9 tys. rowerów i wózków inwalidzkich, jaka powstała jeszcze w 1995 roku. Strażnicy kontaktują się z mieszkańcami, którzy wcześniej zarejestrowali swój pojazd i informują ich o możliwości aktualizacji danych i przeniesieniu ich do nowego systemu. Każdy oznakowany rower jest opisany, sfotografowany i zarejestrowany nie tylko w lokalnym rejestrze Straży Miejskiej w Hawierzowie,

DZIEŃMIEROWICE

7 listopada rozpoczyna się prace związane z remontem zjazdu między Lutnią Dolną, a Dzieńmierowicami w kierunku Orłowej na drodze II/474. Całkowite zamknięcie drogi dla ruchu – za wyjątkiem autobusów oraz pojazdów służb ratunkowych – zaplanowano w dniach 7-8 listopada. Kierowcy muszą liczyć się z utrudnieniami i objazdem, który poprowadzi ulicami Bogumińską (I/67) do Karwiny, następnie

ale też w międzynarodowym rejestrze REFIZ, który łączy wszystkie oznakowane jednoślady z miast i gmin, które biorą udział w projekcie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RC. (klm)

OLDRZYCHOWICE

Kolejka linowa na Jaworowy w najbliższych dniach będzie nieczynna z powodu przeglądu technicznego. Operator kolejki, firma Bytoslan, zapowiedział, że w dniach od 3 do 7 listopada oraz od 10 do 14 listopada będzie prowadził prace serwisowe, z powodu których skorzystanie z wjazdu na szczyt będzie niemożliwe. Wyjątkiem jest jednak weekend 8-9 listopada, kiedy kolejka będzie kursowała zgodnie z rozkładem jazdy. Rozpoczęcie regularnej jazdy po zakończonym przeglądzie zaplanowano od 15 listopada. (klm)

Melpomeny z gośćmi z Wilna i Brunszwiku

Spektaklem „Jaś i Małgosia – Piernikowy odlot” w wykonaniu Teatryku GAPA, działającego przy MK PZKO w Nieborach, rozpoczął się we wtorek w Wędrynie przegląd amatorskich zespołów teatralnych Melpomeny 2025. W tym roku po raz pierwszy biorą w nim udział Off Theater Zigarre w Brunszwiku oraz Polski Teatr Studio w Wilnie.

● Aktorzy Teatryku GAPA zabawili się konwencją w pełnej humoru i absurdu nowej wersji bajki o Jasiu i Małgosi.

Łukasz Klimaniec

Rozpoczynając tegoroczną edycję przeglądu Melpomeny 2025 w wędryńskiej „Czytelni”, Janusz Ondraszek, pomysłodawca i organizator wydarzenia, przypomniał, że wszystko rozpoczęło się w 2014 r., a głównym celem przeglądu było zintegrowanie zaolziańskich zespołów teatralnych działających przy poszczególnych kołach.

– Nieraz udawało nam się zaprosić prezydentów naszego teatru – jest ryćczy wszystkie oznakowane jednoślady z miast i gmin, które biorą udział w projekcie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RC. (klm)

Zaznaczył, że długo w Wędrynie nie gościły nowe zespoły teatralne, a w tym roku pojawiły się aż dwa – Off

Theater Zigarre w Brunszwiku oraz Polski Teatr Studio w Wilnie. Oba zaprezentowały się we wtorkowe popołudnie. Prowadzony przez Zofię Delest Off Theater Zigarre przywiatał się z publicznością sztuką „Rzeź w języku esperanto”. Wystawiając ją nie na scenie, ale na widowni, w środku utworzonego przez publiczność okręgu, teatr podjął trudny temat kształtowania się pojęcia wolności i jej wykorzystywania w czasach pokoju. Trzy młode aktorki w widowisku taneczno-słownym opartym m.in. na rzeźbach i kolażach stworzonych przez migrantów i uchodźców podczas warsztatów w Niemczech oraz historiach, które Zofia Delest usłyszała w czasie współpracy z migrantami, w eksperymentalny sposób pokazały cierpienie jednostki wywołane wielką polityką, jaką rozgrywają między sobą możnowładcy, doprowadzając do kolejnych wojen i konfliktów.

– Jesteśmy teatrem zaangażowania społecznego. Chciałam wprowadzić w Niemczech do dyskursu społecznego perspektywę często niedostrzegane – wyjaśnia Zofia

Delest. Zaznaczyła, że w Brunszwiku jest ok. 170 mniejszości narodowych, które zazwyczaj nie mają możliwości wypowiedzenia się na różne tematy. Taką szansę daje teatr. – Zaczęło się w 2018 r. od spektaklu „W tym ciebie była dusza milionów”, w którym próbowałam wytłumaczyć Niemcom polską mentalność i pokazać, z czego czasem wynikają pewne zachowania, decyzje, czy opór społeczeństwa – powiedziała. – Kiedy usłyszałam, że pan Ondraszek szuka spektaklu z obsadą kobiecą, zareagowałam na to i przyjechalismy do Wędryny. Jestem ciekawa przeglądu oraz tego, co robią inne zespoły – przyznała.

Polski Teatr Studio w Wilnie, który skupia ok. 30 osób, do Wędryny przyjechał w czteroosobowym składzie i wystawił „Zapiski oficera Armii Czerwonej” w reżyserii Sławomira Gaudyna z Edwardem Kiejzikiem w roli głównej. Widzowie obejrzel górką satyrę poświęconą sowieckiej mentalności karmionej komunistyczną propagandową kanką, na której wyrastali zafascynowani ideologią radzieccy żołnierze.

● Aktorki Off Theater Zigarre w widowisku taneczno-słownym „Rzeź w języku esperanto”.

● Edward Kiejzik z Polskiego Teatru Studio w Wilnie w „Zapiskach oficera Armii Czerwonej”. Zdjęcia: ŁUKASZ KLIMANIEC

rze. Spektakl ośmieszał nie tylko mentalność czerwonoarmistów, ale także zakłamanie całego aparatu komunistycznego, który parł do realizacji „szczytnych celów”, jak wyzwolenie ludu spod „pańskiej, burżujskiej Polski”, które zaczęło się 17 września 1939 roku...

Inauguracja Melpomen 2025 potwierdziła dobrą kondycję młodzieżowej formacji na Zaolziu. Młodzi aktorzy w pomysłowy sposób zabawili się konwencją w pełnej humoru i absurdu nowej wersji bajki o Jasiu i Małgo-

si, przemycając między wierszami ważne społeczne tematy. Popisywali się wyczuciem i umiejętnością improwizacji, a przede wszystkim czerpali z tego dobrą zabawę.

W ramach tegorocznego przeglądu prezentują się także Teatr Ludowy we Lwowie oraz zespoły teatralne działające przy kołach PZKO w Wędrynie, Karwinie, Milikowie i Jasieniu. Melpomeny 2025 potrwać do soboty 1 listopada.

Tegoroczne Melpomeny zostały dofinansowane przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Kościółek coraz piękniejszy

W ostatnich dniach zakończyły się prace przy bocznych ołtarzach drewnianego kościoła pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Markłowicach Dolnych.

Drewniany kościółek w Markłowicach Dolnych z 1739 roku należy do jednych z najpiękniejszych obiektów sakralnych na Śląsku Cieszyń-

skim. Jest unikatowym przykładem drewnianej architektury sakralnej, symbolem rzemieślniczego kunsztu i duchowej tradycji. Trwające od kilku lat prace związane z jego gruntowną renowacją wchodziły w decydującą fazę, której efekty widać gołym okiem.

Aktualnie konserwatorzy skupiają się na odrestaurowaniu zabytkowej ambony oraz drogi krzyżowej, które

● Wnętrze zabytkowego kościoła jest coraz pełniejsze i piękniejsze. FOT. URZĄD GMINY W MARKŁOWICACH K. KARWINY

wylewkę, na której została ułożona drewniana podłoga. Jest także nowy

dach, wieża i kopuła. Koszt inwestycji to ok. 25 mln koron. (klm)

Piramidy pod opieką aniołów

W teatralno-akrobatycznym stylu świętował w sobotę 120-lecie działalności zespół „Gimnaści” Miejscowego Koła PZKO w Wędrynie. „Czytelnia” pękała w szwach, były śmiech, oklaski, podziw i emocje. Jubilaci jak zawsze pokazali mistrzostwo i... sześciometrowy poziom. Tak wysoko bowiem sięgają ich piramidy.

Beata Schönwald

Sobotni jubileusz został pomyślany jako gala wieńcząca wyimaginowaną ogólnościową konferencję gimnastów, na której wystąpili specjaliści z różnych dziedzin. Prowadził ją Marek Sücs, a zaprezentowane publiczności referaty dotyczyły „analizy technicznej drabiny wolno stojącej” używanej przez pierwszych „Gimnastów”, korzeni tworzenia piramid na podstawie książki Alfreda Hamburgera wydanej w 1925 roku oraz tematu „1905 rok. Albert Einstein i »Gimnaści«”.

Poszczególne przyczynki utrzymane w humorystyczno-naukowym stylu były wprowadzeniem do występów zespołu świętującego w „Czytelnii” swoje 120-lecie. Najpierw był to pokaz gimnastyczny na wysokich drabinach. Następnie zaprezentowano publiczności układy dwójkowe z różnymi sposobami wspinania się na drugie piętro oraz układy trójkowe i czwórkowe, pozwalające na rozbudowywanie piramid wzwyż i wszcz. Z kolei układ pn. „Senior potrafi” miał udowodnić, że piramidy można wznosić w każdym wieku, należy tylko dostosować ich stopień trudności do sił i możliwości ćwiczących osób.

Po „Gimnastach” w stanie spoczynku zaprezentowały się wielopokoleniowe rodziny – trzy pokolenia Biłków, których pradziadek notabene też należał do „Gimnastów”, oraz po trzy pokolenia Ondraszków z rodziny Bogdana i z rodziny Karola. Ćwiczyli również rodzeństwa – bracia Iwanuszkowie, bracia Ondraszkowie, siostry z rodziny Iwanuszek, oraz 9-osobowe rodzeństwo Kaszperów. Prawdziwą wisienką na torcie był natomiast czarno-biały układ.

• Układ na historycznych drabinach.

Ponieważ jego realizacja wymaga absolutnej ciemności i skupienia, poproszono publiczność, by w tym czasie nie robiła zdjęć i nie kręciła komórkami filmików.

„Gimnastom” wspinającym się na kolejne piętra akompaniował kwartet smyczkowy w składzie: Aneta Biłko-Gazur (wionolczela), Stanisław Witos (pierwsze skrzypce), Samuel Cichy (drugie skrzypce) i Paweł Cichy (altówka). Pani Aneta wystąpiła również w roli wokalistki, wykonując

piosenkę „Sokół”. Pod taką nazwą został bowiem w 1905 roku założony węgryński zespół gimnastyczny.

Jubilaci zaprosili na swoje obchody także gości z pokrewnej sobie branży. Był nim profesjonalny zespół „BoCirk” z Ostrawy. Z wykorzystaniem akrobacji na trampolinach opowiedział historię z wątkiem humorystyczno-miłosnym.

Oficjalną część sobotnich obchodów 120-lecia „Gimnastów” zakończyły podziękowania i życzenia.

• Budowanie piramid to proces wspinania się na kolejne piętra.

• Aneta Biłko-Gazur zaśpiewała „Sokoła”. Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

Wśród gratulantów znaleźli się prezes MK PZKO w Wędrynie Bogusław Raszka, prezes PZKO Helena Legowicz, wójt wioski Raimund Sikora, dyrektor szkoły Krzysztof Gąsiorowski, przedstawiciele zaprzyjaźnionej gminy Goleśzów czy chóru „Canticum Novum”. Dziękowali również członkowie zespołu swojemu kierownikowi Bogdanowi Iwanuszkowi.

Na „scenę” z materaców zaproszono również byłych kierowników Jana Goryla, Jan Biłkę i Bohdanę Ondraszkę, a także Marka Kaszpera, ojca naj-
większej gimnastycznej rodziny, bez której niewiele można by zdziałać. Ten ostatni nawiązał do pojawiającego się tego wieczoru porównania „Gimnastów” do aniołów. – Każdy tu z nas, a my zwłaszcza, „Gimnaści”, powinniśmy podziękować wszystkim aniołom stróżom, którzy istnieją, że zawsze sprowadzili nas szczęśliwie na dół z tych wszystkich piramid. I chcemy ich prosić, by nadal mieli nas w swojej opiece – podkreślił. ▴

ka, a także Marka Kaszpera, ojca największej gimnastycznej rodziny, bez której niewiele można by zdziałać. Ten ostatni nawiązał do pojawiającego się tego wieczoru porównania „Gimnastów” do aniołów. – Każdy tu z nas, a my zwłaszcza, „Gimnaści”, powinniśmy podziękować wszystkim aniołom stróżom, którzy istnieją, że zawsze sprowadzili nas szczęśliwie na dół z tych wszystkich piramid. I chcemy ich prosić, by nadal mieli nas w swojej opiece – podkreślił. ▴

przedstawienia planów na przyszłość. – W bieżącym roku kalendarzowym mieliśmy Wiosenne Spotkanie Klubów Kobiet PZKO w węgryńskiej „Czytelnii”, pojechałyśmy na dwudniową wyprawę edukacyjną na Podhalę. Dziś odbywa się nasze Spotkanie Jesienne, zaś w przyszłym roku będziemy kontynuować naszą wspólną działalność – powiedziała Anna Piskiewicz.

Natomiast po południu panie zabrały się do „pracy”. Piotrowiczanki, działające pod kierownictwem Marceli Mirowskiej, zorganizowały bowiem dla nich warsztaty twórcze prowadzone przez Magdalenę Falkowską i Dorotę Welczel z Art Pompoonu działającej przy Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Godowie. Pokazywały one, jak stosować technikę scrapbookingu oraz formować kwiaty z foamiranu i papieru. Z kolei młode członkinie MK PZKO w Piotrowicach Barbara Janusz i Kamila Michalska zaprezentowały wyrób wieńców adwentowych. (sch)

Spotkanie było także okazją do podsumowania tego, co w ciągu minionych dziesięciu miesięcy wydarzyło się w gronie klubowiczek, oraz do

– Choć urodziła się sto lat temu, wciąż zdecydowanym krokiem i z energią trzydziestolatki przemierza ten świat, obdarowując nas swoim uśmiechem, a także bezcenną radą i pomocną dłoń – tak zapowiedziała jej przeżycie Bogdana Najder. Życzenia jubilatce złożyli przedstawiciele koła

• Konsul RP w Ostrawie Stanisław Bogowski złożył życzenia urodzinowe Wandzie Fusek. Fot. BEATA SCHÖNWALD

urodzenie dzieci, aż po niedogodności związane z klimakterium oraz wiekiem, kiedy pamięć przestaje im służyć. Zwieńczeniem programu był krótki występ męskiej części teatru, ku oraz życzenia urodzinowe. Na ten szczególny moment Wandę Fusek zaproszono na scenę.

Pozytywna kobieca energia

Z urodzinowym akcentem odbyło się w sobotę w Centrum Kultury w Piotrowicach Spotkanie Jesienne Klubów Kobiet PZKO. Wanda Fusek, aktywna przez wiele lat członkini Sekcji Kobiet PZKO, nieustrudzona działaczka Miejscowego Koła PZKO w Piotrowicach skończyła w najbliższy wtorek 100 lat. Z jej jubileuszu życowego cieszyła się cała sala.

Na Spotkanie Jesienne zjechało blisko 130 pan z różnych zakątków Zaolzia, żeby – jak podkreśliła prezes piotrowickiego koła Bogdana Najder – „wypełnić piękną salę miejscowego Centrum Kultury pozytywną kobiecą energią”.

Na tę okazję Teatrzyk Bez Kurtyny przygotował pasmo wierszy, piosenek i scenek opowiadających o życiowych perypetiach kobiet od momentu, kiedy jako dziewczynki bawią się w piaskownicy, przez okres pierwszej miłości, stanie się żoną,

Polski Czwartek z piosenką i gawędą

W Domu Polskim PZKO w Karwinie-Raju odbyło się w ub. tygodniu kolejne wydarzenie z cyklu Polski Czwartek. Licznie zgromadzona publiczność bawiła się przy popularnych piosenkach i śląskich gawędach.

• W Polskim Czwartku wzięła udział licznie zgromadzona publiczność.

• Śpiewa zespół „Bluszcz” z Gorzyc. Zdjęcia: DANUTA CHLUP

Danuta Chlup

Polski Czwartek to długoletnia inicjatywa Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, realizowana na terenie całego Zaolzia. Dzisiaj u nas w Raju mamy zaszczyt gościć kolejną edycję tego przedsięwzię-

cia. Na tych imprezach prezentują się zwłaszcza zespoły z Polski. My dzisiaj witamy zespół „Bluszcz” oraz Arkadiusza Stablę, który wystąpi z gawędą – mówiła, otwierając wydarzenie, Ksenia Stuchlik z zarządu Miejscowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego. Dodała, że zadanie zostało dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą.

Wykonawcy przyjechali z pobliskich Gorzyc, gdzie działają w ramach Gminnego Centrum Kultury. Panie z „Bluszczu” śpiewały piosenki rozrywkowe, biesiadne i ludowe przy akompaniamencie keyboardu. Przepłatały je anegdotami opowanymi po śląsku. Śląską „godkę” zaprezentował także Arkadiusz Stabla, występujący w górnym muni-

duchu kopalni Skarbniku, publiczność słuchała z zapartym tchem.

Podczas imprezy swoją „premierę” miały nowe stoły i krzesła zakupione do otwartego niedawno po kapitalnym remoncie Domu Polskiego dzięki wsparciu finansowemu Miasta Karwina. Władze miejskie reprezentował na imprezie wiceprezydent Karwiny Andrzej Bizoń.

– Krzesła i stoły zostały zakupione z dotacji Miasta Karwina w wysokości 100 tysięcy koron. Mamy 20 stołów i 64 krzesła, dokupimy jeszcze kolejne, aby było ich w sumie 80. Do nowego Domu Polskiego potrzebne było także nowe wyposażenie – powiedziała „Głosowi” prezes Miejscowego Koła PZKO w Karwinie-Raju Maria Švec. ▴

Zbigniew Rokita u Wirthów

Zbigniew Rokita, laureat Nagrody Nike 2021, pisarz i reportażysta skupiający się na problematyce Europy Środkowo-Wschodniej oraz Górnego Śląska, będzie gościem cyklu „Spotkań autorskich w Księgarni u Wirthów” w Czeskim Cieszynie. W najbliższy wtorek 4 listopada o 17:00 w kameralnych przestrzeniach księgarni przy ul. Capka 7 pisarz opowie czytelnikom o swojej najnowszej publikacji „Aglo. Bańka po Śląsku”, w której podróżuje słynną Siódmką, czyli tramwajem, którego trasa wije się między Katowicami, Chorzowem, Świętochłowicami i Bytomiem, spajając te miejsca w Aglo, jedyną taką aglomerację.

Zbigniew Rokita to ważna postać na polskim rynku wydawniczym. Jego pierwsza książka ukazała się w 2018 roku („Królowie strzelców. Piłka w cieniu imperium”). Co ważne – otrzymał tę nagrodę za równo decyzją Jury, jak i czytelników. W 2023 r. została wydana jego książka „Odrzania. Podróż po ziemiach odzyskanych”, określana jako wólcowski poemat reporterski o ziemiach przyłączonych do Polski po 1945 roku.

Rokita jest znany także jako twórca teatralny – w 2021 roku w Teatrze

• Zbigniew Rokita. Fot. ARKADIUSZ GOLA

Zagłębia w Sosnowcu odbyła się prapremiera jego sztuki „Nikaj”. W 2023 roku w Teatrze Korez premierę miał jego spektakl „Weltmajstry”, a w 2024 roku w Teatrze Korez odbyła się premiera monodramu „Kocham Cię proszę pana”, który napisał dla Barbary Lubos.

Spotkanie ze Zbigniewem Rokitą w Księgarni u Wirthów jest częścią cyklu dofinansowanego przez In-

stitut Rozwoju Języka Polskiego im. Maksymiliana Marii Kolbego w ramach konkursu „Polska mowa, polska dusza – wsparcie działań promujących języki i kulturę polską”. Celem „Spotkań autorskich w Księgarni u Wirthów” jest promowanie polskiej kultury i języka wśród Polaków za granicą. U Wirthów gościli już Ziemiowit Szczerek i Katarzyna Jackowska-Enemuo. (klm)

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

• Zespół Taneczny „Trzanowice” będzie można podziwiać już wkrótce na kolejnych wydarzeniach kulturalnych w regionie. Fot. ARC

Żywiotowe próby

W dniach 10-12 października Zespół Taneczny „Trzanowice” wzięł udział w intensywnym zgrupowaniu tanecznym, które odbyło się w gościnnych progach Domu PZKO w Milikowie. Celem weekendowego spotkania było przygotowanie nowych układów na nadchodzący sezon balowy.

Pod czujnym okiem instruktorów tancerze pracowali nad dwoma choreografiami – żywiotową polką oraz nastrojowym walczykiem do znanej melodii z filmu „Piraci z Karaibów”. Próby trwały od rana do wieczora, a uczestnicy wykaza-

li się nie tylko wytrwałością, ale i ogromnym zaangażowaniem oraz pasją do tańca.

Wieczory upływały w radosnej atmosferze – nie zabrakło wspólnego śpiewu, gier integracyjnych i śmiechu. Był to czas nie tylko ciężkiej pracy, ale również budowania zespołowej więzi i tworzenia niezapomnianych wspomnień.

Zespół Taneczny „Trzanowice” udowodnił, że potrafi połączyć profesjonalizm z dobrą zabawą. Efekty ich pracy będzie można podziwiać już wkrótce na regionalnych balach i wydarzeniach kulturalnych.

Klara Glogar

Integracja Polonusa z Polakami na Zaolziu

W sobotę 11 października mała grupa Klubu Młodych przy Polskim Klubie Polonus w Brnie miała okazję poznać trochę bliżej tereny Śląska Cieszyńskiego z zamieszkującymi je Polakami. Wizyta rozpoczęła się chwilę przed jedenastą spotkaniem na parkingu pod Pustewniami w Beskidach.

• Niektórzy z polskich gości po raz pierwszy odwiedzili siedzibę MK PZKO. Nie zabrakło więc wspólnego zdjęcia przed gmachem Domu PZKO w Suchej Górnej.

Jacek Śliewczuk

Grupa sześciu osób, wśród których nie mogło zabraknąć przewodniczących obu klubów – Danuty Koné-Król i dopiero co przybyłego do Czech po szkoleniu liderów polonijnych autora artykułu, udała się zamgloną ścieżką w kierunku rzeźby opiekuna gór i lasów z słowiańskiej mitologii – Radegasta. Po ogrzaniu się i wymienieniu spostrzeżeniami na temat aktywności Polonii na świecie oraz dalszych planów działania grupa poszła w drogę powrotną do

chat Libuszin i Mamienka, które postawione były według projektu Dušana Jurkoviča. Mimo, że praktycznie w całości pochłonął je pożar, to udało się je perfekcyjnie odbudować. Po wejściu do jednej z nich można było zobaczyć piękne, misterne rzeźbione wnętrza, doskonale w każdym detalu.

Uczestnicy następnie udali się do miejscowości Sucha Górna, a dokładnie do garderoby Zespołu Pieśni i Tańca „Suszanie”, gdzie zostali podjęci przez kierowniczkę grupy – Barbarę Mračną, która przybliżyła historię zespołu, jego losów, miejsc treningowych, ale też smutną historię tego, co w zespolech prawie że najważniejsze – strojów, które przez lata, ze względu

na brak miejsca, gnily i niszczały na strychach domów PZKO. Na szczęście „Suszanie” doczekali się swojej siedziby. W wielkiej garderobie przechowywane są stroje z wielu regionów Polski, ale też pilzneńskie, czy słowackie. Najnowszym nabytkiem są stroje rzeszowskie. Zespół ma również stroje Księstwa Warszawskiego. Jak wynika ze słów kierowniczkę zespołu, „polonez tańczony z tych strojach jest jeszcze bardziej uroczysty”. Oprócz tego „Suszanie” mają stroje na inne okazje i prowadzą też wypożyczalnię. Członkowie Klubu Młodych mieli okazję zobaczyć również salę prób zespołu, która zrobiła na nich wielkie wrażenie. – Może i nam wreszcie uda się powołać zespół folklorystyczny

• Grupa z Brna zwiedziła m.in. Pustewny. Fot. ARC

w Brnie – stwierdzili przewodniczący obu brneńskich klubów.

Następnie grupa miała czas wolny. Część pojechała się zakwaterować do hotelu, a część udała się na zakupy. Następnie spotkali się w „zamiejscowym ośrodku Polonusa” – rodzinnym domu przewodniczącej Klubu Polskiego, żeby przygotować się do świętowania Dnia Ziemiaka oraz integracji z lokalnym oddziałem MK PZKO w Ropicy. Nie mogło zatem zabraknąć placówk ziemniaczanych, czy to ze śmietaną, czy ze szpyrkami (skwarkami). Zabawa trwała do późnych godzin wieczornych.

Nazajutrz grupa udała się kolejką linową na Czantorię, żeby następnie przejść ścieżką rycerską na wieżę widokową oraz do lokalnej polskiej

kolibry. Niektórzy pierwszy raz mieli okazję jeść pierogi. Po tej wycieczce uczestnicy przejechali do Trzanowic, żeby tam, wspólnie z lokalnym oddziałem PZKO dalej świętować Dzień Ziemiaka. Zostali podjęci przez znane już w brneńskich kregach Dagmar Kluzową, prezes MK PZKO, oraz Dorotę Uherek. Uczestnicy, pochodzący z Polski, mieli wreszcie możliwość zobaczyć, jak wygląda Dom PZKO na Zaolziu. Ponadto doszło do wymiany spostrzeżeń na temat pracy społecznej, czy w jaki sposób prowadzić integrację międzypokoleniową i międzynarodową.

Po obiedzeniu się placzkami grupa wróciła do Brna z miłymi i z pewnością długo będącymi w pamięci wspomnieniami.

• Na scenie klubowej Dni Polskich pojawił się 5 listopada trio Doroty Barowej. Fot. Facebook/Dorota Barová

nych punktów widzenia. Dotyczy jej: debata literacka o doświadczeniu granicy w literaturze i sztuce, wycieczka śladami przedsiębiorców działających na granicy: Rothschildów i Ličnovskich, spotkanie ze Zbigniewem Rokitą o jego książce „Odrzania: Podróż po Ziemiach Odzyskanych”.

Szczegółowy program Dni Polskich można znaleźć na www.polske-dny.cz.

Dni Polskie w Ostrawie organizowane są przez Centrum Pant i Instytut Polski w Pradze, tradycyjnym partnerem jest Uniwersytet Ostrawski. Poszczególne wydarzenia odbywają się w wielu miejscach Ostrawy.

(dc)

Nad Ostrawicą o Polsce i Polakach

W ub. tygodniu rozpoczęły się Dni Polskie w Ostrawie. Otworzył je spacer śladami polskiej mniejszości w regionie ostrawskim w okresie burzliwego rozwoju przemysłowego, dyskusja o współczesnej Polsce oraz spotkanie z polską autorką Weroniką Gogolą, która pisze o Słowacji.

Program Dni Polskich potrwa aż do 11 listopada. Jest bardzo różnorodny – odbywają się debaty na tematy polityczne, społeczne, historyczne i podróźnicze, spotkania z pisarzami i publicystami, spacer i wycieczki tematyczne, koncerty, a nawet wydarzenia

kulinarne. Niektóre dotyczą Śląska Cieszyńskiego: spotkanie z Adamem Miklaszem, autorem książki „Ręzaný świat” i Janem Polakovićem, autorem publikacji fotograficznej „Fenomén stará Karviná”, wykład Petra Drapy nt. dwujęzyczności na Zaolziu na przykładzie Wędryni oraz Jany Raclavskiej „Ślady polszczyzny na budynkach sakralnych czeskiego Śląska Cieszyńskiego”, wycieczka po miejscach związanych z książętami cieszyńskimi, debata historyka i pisarza Dariusza Załęgi oraz historia Daniela Korbela pt. „Ślasyca a Trzecia Rzesza”.

Tematem niektórych wydarzeń jest granica potraktowana z róż-

Przedmaturalne wędrowanie

Jędrzejów, Nagłowice, Zwolenń, Puławy, Nałęczów Kazimierz Dolny – to tylko niektóre miejsca, które odwiedziło 20 uczniów Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie w ramach dorocznych Wędrowań Polonistycznych.

Beata Schönwald

Wędrowania Polonistyczne, odbywające się z inicjatywy Andrzeja Króla, nauczyciela I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie oraz z udziałem uczniów tej placówki, od kilkunastu lat zajmują stałe miejsce w programie edukacji literackiej również w Polskim Gimnazjum. Wyjazd skierowany jest do uczniów klas 3 i 4. Wyjście poza podręcznikową wiedzę poprzez naukę w terenie ułatwia im przygotowanie się do matury ustnej z języka polskiego.

– Uczestnicy w ciągu czterech wspólnie spędzonych dni mają możliwość poznania nowego oraz powtórzenia znanych im faktów z życia Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego,

Bolesława Prusa, Stefana Żeromskiego, Marii Kuncewiczowej i Henryka Sienkiewicza. Tym razem jednak wypadek na drodze sprawił, że do Obłęgorka, gdzie oczekiwała nas prawnuczka noblisty Anna Dziewanowska, nasza wycieczka nie dotarła – przyznał opiekun zaolziańskiej grupy, polonista Władysław Kubiś.

Na trasie znalazły się Nagłowice i izba pamięci ojca literatury polskiej, jędrzejowski klasztor cystersów, kaplica Kochanowskich w Zwoleniu z jedynym autentycznym wizerunkiem poety, Puławę Czartoryskich, Nałęczów z muzeami Żeromskiego i Prusa, Kazimierz Dolny związany z Marią Kuncewiczową oraz Czarnolas mistrza Jana.

Bazą, z której w dniach 18-21 października wyruszano za literacką przygodą, był jak co roku Kazimierz Dolny. Tam gimnazjaliści przybliżyli swoim rówieśnikom z Polski Zaolzie z jego gwarą, muzyką, poezją i stro-

• Wspólne zdjęcie gimnazjalistów z Mikołajem Rejem. Fot. WŁADYSŁAW KUBIŚ

jami ludowymi. Chorzowanie z kolei zrewanżowali się im prezentacją własnej twórczości. W Kazimierzu był też czas na spacerowanie po klimatycznych uliczkach i zaułkach oraz zwiedzenie tego renesansowego miasteczka z jego kamienicami, farą oraz Wzgórzem Trzech Krzyży.

– Podróż śladami wybitnych polskich literatów, w otoczeniu jesienno pokolorowanego krajobrazu, była bardzo interesująca. Zwiedziliśmy miejsca, gdzie powstawały znane nam wszystkim utwory literatury polskiej. Ten wyjazd, wraz z grupą polskich rówieśników z cho-

rzowskiego „Słowaka”, był również integrujący i chętnie poznaliśmy nowych kolegów. Pogoda wspinała się bardzo interesująco. Zwiedziliśmy miejsca, gdzie powstawały znane nam wszystkim utwory literatury polskiej. Ten wyjazd, wraz z grupą polskich rówieśników z cho-

Zachwyceni Hiszpanią

• Uczestnicy Erasmus przed katedrą w Toledo. Fot. ARC

uczniów, ponieważ wszystkie jego koszty pokrywa Unia Europejska. Nic więc dziwnego, że te pobyty cieszą się ogromnym zainteresowaniem i musimy wybierać spośród chętnych. Tym razem jednym z kryterium była nauka języka hiszpańskiego w szkole lub we własnym zakresie – wyjaśnia koordynatorka Erasmus.

Program pobytu w Hiszpanii miał dwa wątki – jeden związany z ekologią, drugi z dziedzictwem kulturowym Europy. Dzięki temu młodzież zdobyła wiele informacji na temat historii, kultury i architektury oraz zwiedziła szereg zabytków.

– Bardzo mi się podobało stare miasto w Madrycie. Natomiast jednym z najpiękniejszych miejsc, które zobaczyłem w swoim życiu, było Toledo, czyli dawna stolica Hiszpanii z katedrą, witrażami i złotym ołtarzem. Ponadto dużą korzyścią tego wyjazdu było utrwalenie języka angielskiego, który był głównym językiem komunikacyjnym w tym projekcie, a także próba porozumiewania się po hiszpańsku – przekonuje drugoklasista Jakub Sas.

Toledo oraz muzeum Prado zachwyciły również Kłarę Tomanową, Annę Sochacką oraz Teresę Stolarz. – Fajnie było poznać kulturę i sposób życia w Hiszpanii. Jeśli chodzi o język hiszpański, to początki były dość trudne, jednak po tygodniu już coś rozumieliśmy – przyznaje ta ostatnia.

Rewizję uczniów z Getafe w Czeskim Cieszynie zaplanowano na kwiecień przyszłego roku. (sch)

Tak reklamuje się książkę

Co zrobić, żeby książka rozchodziła się jak ciepłe bułeczki? Po prostu trzeba ją zareklamować. 25 pierwszoklasistów Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie próbowało pójść taką drogą. Okazją do tego były warsztaty medialne zorganizowane w ub. tygodniu w Bibliotece Miejskiej przy ul. Havlíčce w Czeskim Cieszynie.

Półtoragodzinne zajęcia były jednym z działań odbywających się w ramach konkursu na najlepszą recenzję książki pn. „Tu się czyta!”, której organizatorem jest biblioteka przy współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Polskiej Książki. Prowadziła je specjalistka ds. marketingu Karolina Podżorna.

W pierwszej części spotkania uczestnicy próbowali znaleźć odpowiedzi na to, czym jest kampania re-

klamowa, jakie formy może przybierać reklama oraz co trzeba wiedzieć, żeby skutecznie dotrzeć do potencjalnego odbiorcy. Następnie mieli 45 minut na przygotowanie reklamy książki znajdującej się w ofercie bibliotecznej lub czytanej akurat przez siebie pozycji. Forma mogła być dowolna, np. reels, story czy plakat.

Uczniowie pracowali w 5-osobowych grupach, wykorzystując zarówno swoje twórcze siły, jak i możliwości, które dają nowoczesne technologie. Po 45 minutach zaprezentowali efekty swojej pracy, nad którymi dyskutowali wspólnie z prowadzącą. Karolina Podżorna najwyższą oceną reklamę jednej w tym gronie grupy dziewczęcej, która przygotowała krótkie wideo promujące sagę książkową dla lubiących fantastykę dzieci w wieku 9-12 lat. (sch)

• Najlepiej wywiązała się z zadania grupa dziewcząt. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Ręka podana w żałobie

Żałoba po śmierci bliskiej osoby jest procesem trudnym, lecz naturalnym. Niektórzy poradzą z nią sobie sami, inni potrzebują profesjonalnego wsparcia. Lucie Sikorowa, kierowniczką działu doradztwa społecznego w MEDICA Trzyniec, przybliży w rozmowie z „Głosem” możliwości pomocy.

● Lucie Sikorowa opowiada o wsparciu dla osób w żałobie. Fot. DANUTA CHLUP

Danuta Chlup

Jednym z dwóch filarów naszej działalności jest hospicjum domowe. Pielęgniarki i lekarze pomagają umierającym, a także osobom, które się nimi opiekują. Na zgonie nieuleczalnie chorego wsparcie się nie kończy?

– Wsparcie osób w żałobie jest częścią doradztwa społecznego, którym zajmuje się u nas sześć osób. Z bliskimi zmarłych pracują osoby, które skończyły specjalny kurs składający się z części praktycznej i teoretycznej, zakończony egzaminem przed komisją Zrzeszenia Opieki Hospicyjnej. Ich praca w rodzinie rozpoczyna się już za życia terminalnie chorego. Ważne jest, aby w momencie, kiedy jego stan na to jeszcze pozwala, pomóc mu pozamykać jego sprawy doczesne: majątkowe, prawne, uporządkować relacje z bliskimi. Niestety często chorzy trafiają pod opiekę hospicyjną bardzo późno i mamy na to zaledwie od dwóch do czterech dni. A ludziom, którzy nie pozataltowali swoich spraw, ciężiej się odchodzi.

Spotykacie się z sytuacjami, gdy rodzina nie chce, aby mówić choremu, że umiera?

– Tak, zdarzają się takie przypadki. Ale my od razu zastrzegamy, że nie możemy chorego okłamywać. Jesteśmy z umierającym dlatego, aby mu ułatwić odejście. Nie możemy mu obiecywać, że będziemy go leczyć i że wszystko będzie dobrze, kiedy leczyć już się go nie da i podajemy tylko środki łagodzące ból i łagodzące inne objawy. Rodzina czasem myśli, że lepiej chronić chorego przed faktem, że umiera, lecz jest akurat odwrotnie. Dla umierającego lepiej, aby znał swoją sytuację i uporządkował swoje sprawy. Niektórzy ludzie mają dokładnie zaplanowane, co chcą komu przekazać i jak ma wyglądać ich pogrzeb. Ale to rzadko się zdarza, choć dawniej było to normalne. Już wtedy, gdy pacjent trafia pod naszą opiekę, rodzina otrzymuje od nas broszurę z poradami, jak towarzyszyć bliskiej osobie w ostatnich tygodniach i dniach życia, a po jej śmierci kolejną, poświęconą żałobie.

przed faktem, że umiera, lecz jest akurat odwrotnie. Dla umierającego lepiej, aby znał swoją sytuację i uporządkował swoje sprawy. Niektórzy ludzie mają dokładnie zaplanowane, co chcą komu przekazać i jak ma wyglądać ich pogrzeb. Ale to rzadko się zdarza, choć dawniej było to normalne. Już wtedy, gdy pacjent trafia pod naszą opiekę, rodzina otrzymuje od nas broszurę z poradami, jak towarzyszyć bliskiej osobie w ostatnich tygodniach i dniach życia, a po jej śmierci kolejną, poświęconą żałobie.

Po zgonie chorego skupiacie się na jego najbliższych?

– Pierwszą wizytę po śmierci naszego podopiecznego składa w rodzinie pielęgniarka, która się nim opiekowała. Ma już nawiązane relacje z rodziną, łatwiej jej z tymi ludźmi

...
Przeżywanie żałoby jest sprawą bardzo indywidualną, nie ma jednego modelu. Dlatego także nasze podejście do osób w żałobie jest zróżnicowane

rozmawiać. To jest obowiązkowa wizyta, ponieważ jednocześnie trzeba odebrać sprzęt używany do opieki nad zmarłym, wypożyczony od nas. Na tym etapie ludzie po stracie bliskiego działają automatycznie, skupiają się na sprawach praktycznych i formalnych, na organizowaniu pogrzebu. Dopiero nieco później, kilka dni po pogrzebie, przychodzi czas na prawdziwą żałobę. Często członkowie rodziny, którzy opiekowali się chorym, chcą wtedy porozmawiać o tym, czy zrobili dla niego wszystko, szukają zapewnienia, że tak było. I zazwyczaj je otrzymują.

niego korzystają. Chcą porozmawiać z kimś, kto zna ich sytuację, kto do nich jeździł, gdy zmarły członek rodziny jeszcze żył. Zdarza się, że niektórzy tak źle znoszą żałobę, że konieczna jest pomoc psychoterapeuty. Takim znakiem ostrzegawczym może być to, że osoba po stracie bliskiego zamyka się na długo przed całym światem, nikogo nie chce widzieć i z nikim rozmawiać.

Można przeżywanie żałoby ująć w jakieś ramy?

– Przeżywanie żałoby jest sprawą bardzo indywidualną, nie ma jednego modelu. Dlatego także nasze podejście do osób w żałobie jest zróżnicowane. Obserwujemy, że pomocna bywa wiara. Ludzie wierzący są częścią wspólnoty, mają do kogo się zwrócić. Najtrudniej jest ludziom samotnym, zamkniętym w swoich mieszkaniach, a także rodzinom z małymi dziećmi, gdzie zmarł jeden z rodziców. Takim rodzinom pomagamy także w zakresie prawa i zabezpieczenia socjalnego, współpracujemy z fundacjami, które wspierają je materialnie, aby nie zostały bez środków do życia, zanim załatwią renty dla wdów i sierot.

Przed nami Dzień Wszystkich Świętych. Wtedy najintensywniej wspominamy tych, którzy odeszli.

– Właśnie w tym okresie organizujemy co roku „Wieczór wspomnień przy świeczce”. Odbывa się on w kościele ewangelickim w Oldrychowicach. Zapraszamy naszych klientów, którzy w ostatnich dwóch latach stracili bliskich. Program trwa przez około pół godziny, z występem chóru lub innego zespołu. Spotkanie prowadzi pastor. Po zakończeniu każdy zapala świeczkę na pamiątkę swego zmarłego. Chętni mogą zostać na nieformalnym spotkaniu przy kawie i herbacie, porozmawiać z pielęgniarkami i lekarzami, którzy do nich jeździli. W tym roku spotkanie odbędzie się 4 listopada. ▴

Na spotkania mogą przyjść także osoby, które nie korzystały z usług hospicjum?

– Tak, informacje o tych spotkaniach przekazujemy lekarzom, szpitalom, czasem publikujemy je w lokalnej prasie. Dla wielu te spotkania są pomocne, lecz nie wszystkim odpowiada dzielenie się swoją prywatnością z przypadkowymi obcymi ludźmi. Istnieje także wsparcie indywidualne, przeznaczone dla naszych klientów. Ludzie często z

znalazła ma się tak dobrze, jak my w tej chwili”.

Neville napisał, że ma się „bardzo dobrze, jedzenie jak na razie jest naprawdę dobre, z wyjątkiem jednego posiłku, który wyrzuciliśmy do morza”.

List był wilgotny, ale czytelny. Dzięki temu Deb Brown mogła zawiadomić rodzinę obu żołnierzy.

Wnuczka Harleya, Ann Turner, powiedziała, że jej rodzina jest „zupeł-

nie zaszokowana” znaleziskiem. – Po prostu nie możemy w to uwierzyć. Naprawdę mamy wrażenie, że to cud, jakby diabełek odezwał się do nas zza grobu – powiedziała telewizji ABC.

Wnuk brata Neville’a, Herbie Neville, powiedział, że „niewiarygodne” odkrycie połączyło jego rodzinę. – Wygląda na to, że szedł na wojnę z zadowoleniem. Smutne jest tylko to, co się potem stało: że stracił życie – oznajmił. **(PAP)**

CIESZYŃSKIE RODY /291/

Michael Morys-Twarowski

Genealogię rodu Graniów można doprowadzić do drugiej połowy XVII wieku. Jednym z najstarszych odnotowanych w źródłach przedstawicielem tej rodziny był Jerzy Grania (ok. 1665-1741), mieszkaniec Suchej Górnej.

Wspomniany Jerzy (I) Grania był luteraninem. Protestantem był również jego syn i imiennik, Jerzy (II), który 23 listopada 1733 roku w kościele Jezusowym w Cieszynie poślubił Marię Świętek (zdaje się, że tak trzeba odczytać zapisane w dopełniaczu nazwisku „Szwientky”). Jednak już u schyłku XVIII wieku Graniowie z Suchej Górnej byli katolikami. Aby ustalić szczegóły konwersji, konieczna jest kwerenda metryk parafii rzymskokatolickiej w Karwinie (przed 1785 roku Sucha Górna należała do karwińskiej parafii).

Chałupnicy i gajowy
Na początku XIX wieku właścicielem gruntu chałupniczego w Suchej Górnej nr 27 był Jan Grania (ok. 1777-1819). W 1803 roku ożenił się z Marią Palarczyk ze Stanisławic. Z tego małżeństwa pochodzili: Bernard (ur. 1805), Jan (ur. 1806), Józef (ur. 1808), Anna (ur. 1813), Magdalena (ur. 1816) i Maria (ur. 1819). Rodziny gruntu odziedziczył Józef, żonaty od 1834 roku z Marią Dostal, córką Jerzego, leśniczego.

Na pewno spokrewniony z powyższymi był Franciszek Grania, gajowy w Stanisławicach, jednak nie udało mi się odnaleźć jego metryki chrztu. Urodził się w 1807 roku, pracował dla hrabiowskiego rodu Larischów. Po 61 latach służby został w 1888 roku odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Żoną Franciszka była Barbara Janik, a z tego małżeństwa pochodzili: Karol (ur. 1839), Teresa (ur. 1842), Józef (ur. 1844), Franciszek (ur. 1846), Maria (ur. 1849), Barbara (ur. 1850), Anna (1853-1855), Anna (ur. 1856) i Jan (1859-1859).

Nauczyciel w Istebnej

Karol Grania (ur. 1839) pracował krótko jako nauczyciel w Ustroniu i Wiśle, później został kierownikiem szkoły w Istebnej, gdzie spędził resztę życia. Był sekretarzem gminy, zakładał miejscowe Kółko Rolnicze Towarzystwa Rolniczego Księstwa Cieszyńskiego, prowadził pocztę. Z zamiłowania pomolog, uczył dzieci ogrodnictwa i sadownictwa. Zmarł w 1909 roku.

Żenił się dwukrotnie: po raz pierwszy z Julią Korę, po raz drugi w 1887 roku z Natalią Sikorą z Jabłonkowskiej, córką Jana i Ewy z domu Eisenberg.

To wszystko jest złożone...

Tak długo, jak inne grupy ofiar nazizmu mają swoje pomniki, jest słuszne, by w Berlinie stał także pomnik polskich ofiar – powiedział konserwator zabytków Brandenburgii prof. Thomas Drachenberg.

W rozmowie z PAP Drachenberg ocenił, że „wartością integracji europejskiej jest to, że dziś potrafimy opowiadać nasze europejskie historie zniszczeń i ucieczek”, „nie zrównując ich, ale przedstawiając w szerszym kontekście”.

– Dlatego uważam, że bardzo dobrym pomysłem jest planowane Centrum przeciwko Wpędzeniom, gdzie historie przesiedleń w Europie mają być przedstawione razem – dodał.

Za słuszną inicjatywę Drachenberg uznał przy tym budowę miejsca pamięci dla polskich ofiar niemieckiej okupacji i terroru w latach 1939-1945, które na stałe wpisze się w krajobraz Berlina.

Brandenburski konserwator zabytków przypomniał, że w byłym niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym Ravensbrück przedstawione są „wystawy różnych narodów o historii cierpienia ich obywateli”, w tym miejsce poświęcone Polakom.

Graniowie

Skąd to nazwisko?

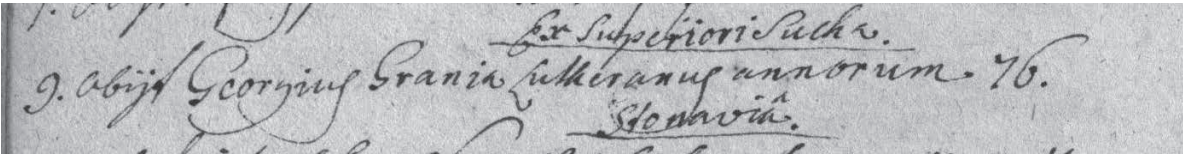
Grania jest rzadkim nazwiskiem. Pomija je baza nazwisk prowadzona przez Instytut Języka Polskiego PAN, nie znajdziemy go w świetnym opracowaniu Władysława Milerskiego „Nazwiska cieszyńskie”. O etymologii nazwiska można przeczytać w „Słowniku nazwisk mieszkańców południowego Śląska w XIX w.”. Pojawiają się tam różne propozycje – wedle jednej nazwisko pochodzi od słowa „grón” (góra, pagórek, wzgórze), wedle innej od słowa „grani” (w gwarze cieszyńskiej określenie na suwnicę), wedle jeszcze innej od staroniemieckiego słowa „gruoni” (kwitnący).

Skąd ten ród?

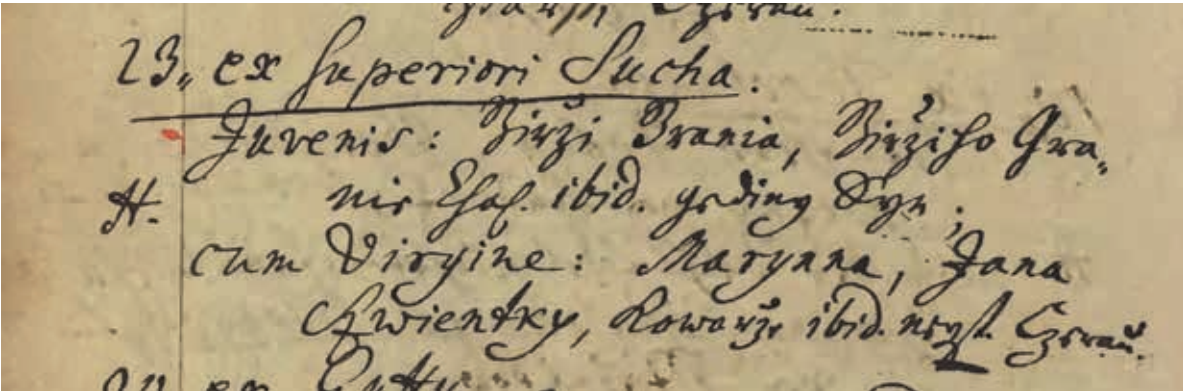
W XVII wieku nazwisko Grania pojawia się w księgach metrykalnych parafii w Czeladzi (obecne województwo śląskie). Być może jest to jakiś trop w tej materii.

Gdzie doczytać?

- Grania – genealogia, <http://przodkowiecieszyna.blogspot.com/2022/04/grania-genealogia.html> (materiały do genealogii rodu)
- Józef Golec, Stefania Bojda, „Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej. Tom 1, Cieszyń 1993 (biogram Karola Grani, nauczyciela w Istebnej)

● Metryka zgonu Jerzego (I) Grani, zmarłego w 1741 roku. Zródło: Archiwum Krajowe w Opolu.

● Jak podają metryki parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie, w 1733 roku Jerzy (II) Grania poślubił Marię, córkę Jerzego „Szwientky”. Zródło: Biblioteka i Archiwum im. B.R. Tschammera w Cieszynie. Zdjęcia: ARC

● Egzekucja 56 Polaków w Bochni koło Krakowa 18 grudnia 1939 roku. Fot. Wikipedia

Znaleziono butelkę z listem dwóch żołnierzy z I wojny światowej

List w butelce napisany przez dwóch australijskich żołnierzy kilka dni po wyruszeniu do Francji w czasie I wojny światowej znaleziono ponad wiek później na plaży w Australii.

– Rodzina Brownów znalazła butelkę marki Schweppes na plaży w pobliżu miasta Esperance w stanie Australia Zachodnia 9 października – powiedziała Deb Brown, która

wraz z mężem i córką oczyszczała wówczas piasek ze śmieci. Media poinformowały o znalezisku teraz.

W grubej szklanej butelce znajdował się list napisany ólówkiem przez szeregowych 27-letniego Malcolma Neville’a i 37-letniego Williama Harleya, datowany na 15 sierpnia 1916 r. Ich okręt HMAT A70 Ballarat wypłynął ze stolicy Australii Zachodniej Adelaide 12 sierpnia tego samego roku i zmierzał do Europy, gdzie

miał wzmocnić 48. australijski batalion piechoty. Neville zginął w walce rok później, Harley został dwukrotnie ranny, ale przeżył wojnę i zmarł w 1934 r. na raka w Adelajdzie.

Neville prosił znalazcę listu, by go przekazał jego matce Robertinie Neville w miejscowości Wilkawatt, która jest dziś wymarłym miastem w stanie Australia Południowa. Harley, którego matka już w tym momencie nie żyła, napisał: „Niech

tablica informacyjna po polsku, niemiecku i angielsku, głosząca m.in., że „niemiecka okupacja w Polsce pozostała po sobie niewyobrażalne cierpienie i spustoszenie”. Tymczasowy pomnik stanął w symbolicznym miejscu – na terenie po Operze Krola, w której Adolf Hitler 1 września 1939 roku ogłosił napasę na Polskę. Tymczasowe upamiętnienie ma stanowić ważny krok na drodze do stworzenia oficjalnego miejsca pamięci. W przyszłości będzie nim Dom Niemiecko-Polski, czyli miejsce edukacji i spotkań, oraz pomnik. Na tymczasowe miejsce pamięci zdecydowano się, bo budowa Domu i pomnika może zająć lata. **(PAP)**

SPORT

Apetyt na Spartę

Piłkarze Karwiny po zwycięstwie ze Slováckiem 1:0 po raz trzeci w historii awansowali do ćwierćfinału rodzimego pucharu rozgrywanego pod szyldem Pucharu MOL. Podopieczni Marka Jarolima teraz ostrzą sobie pazury na niedzielnego rywala w Chance Lidze. Do Raju przyjedzie Sparta Praga, a wiadomo – apetyt rośnie w miarę jedzenia. Nowy szkoleniowiec Karwiny, Marek Jarolim, kontynuuje nad Olzą strategię przeforsowaną przez swojego poprzednika, Martina Hyskiego. W skrócie: „chcemy grać ofensywnie, a piłka ma być naszym sprzymierzeńcem, a nie wrogiem”. W pucharowym starciu ze Slováckiem sztab trenerski MFK Karvina wystawił mocniejszy skład dopiero w drugiej połowie, żeby podkręcić tempo przy stanie 0:0. Gola na wagę awansu zdobył Denny Samko, trafiając przepięknie z dystansu. W niedzielnym spotkaniu 14. kolejki Chance Ligi ze Spartą Praga nie będzie mowy o taryfie ulgowej dla kluczowych piłkarzy. Rozpędzona Karwina, zajmująca w tabeli siódmą lokatę, spróbuje zaskoczyć u siebie lidera z Pragi. A my będziemy na miejscu. Późatek o godz. 15.30. (jb)

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – CHANCE LIGA: Slavia Praga – Baník Ostrawa (sob., 18.00), MFK Karwina – Sparta Praga (niedz., 15.30). **CHANCE LIGA NARODOWA:** Ostrawa B – Vlašim (niedz., 13.30). **MŚLF:** Blansko – Trzyniec (sob., 14.00), Brno B – Karwina B (niedz., 10.15). **IV LIGA-gr. F:** Cz. Cieszyn – P. Polom (sob., 10.15), Wracimów – Hawierzów (sob., 10.15), Stonawa – Petrvald n. M. (sob., 14.00), Bogumin – Szumperk (niedz., 14.00). **V LIGA:** Sl. Orłowa – St. Miasto (sob., 14.00), Olbrachcice – Beneszków D. (niedz., 14.00). **VI LIGA-gr. B:** Liskowiec – Śmitowice., L. Piotrowice – Jabłonków, Sucha Górna – Koprzywnica (sob., 14.00), Bystrzyca – Ticha (niedz., 14.00), Cierlicko 2022 – Ostrawica (niedz., 14.30). **VII LIGA-gr. C:** Datynie Dolne – B. Orłowa (sob., 10.15), Oldrzychowice – Sn Hawierzów, Dobra – Żuków G., Sedliszcze – Nydek, Dziecmorowice – Niebory, Luczyna – Łąki., Wędrynia – Wacławowice (sob., 14.00). **VIII LIGA-MP KARWIŃSKIEGO:** Dąbrowa – Lutynia Dolna, Sł. Pietwałd – B. Rychwałd (sob., 14.00), G. Hawierzów – Cierlicko 2022 B, G. Błędowice – Hawierzów B, Wierzniowice – V. Bogumin (niedz., 14.00). **VIII LIGA-MP FRYDEK-MSTEK:** Gnojnik – Piosiek, Mosty k. J. – Śmitowice B (sob., 14.00), Bukowicz – Milików, Gródek – Nawisie (niedz., 14.00).

HOKEJ – TIPSPORT EKSTRALIGA: Hradec Kr. – Stalownicy Trzyniec (dziś, 18.00), Stalownicy Trzyniec – Pardubice (niedz., 15.00); Liberec – Witkowice (dziś, 18.00), Witkowice – Ołomuniec (niedz., 16.00). (jb)

NA TAFLI MALOWANE

Stalownicy Trzyniec pozostają na zwycięskiej drodze również po wtorkowym meczu z Czeskimi Budziejowicami, wygranym w Werk Arenie 6:3. Gwiazdą ofensywnego spotkania został zdobywca hat tricka, napastnik Libor Hudáček. Trzyńczanie z bilansem 43 punktów umocnili się w fotelu lidera Tipsport Ekstraligi. W zupełnie odmiennych nastrojach grają natomiast Witkowice. Ostrawska drużyna po środkowej domowej przegranej ze Spartą Praga 1:4 spadła w tabeli na 10. pozycję. Do niedzieli hokeiści zaliczą jeszcze dwie kolejki ekstraligowe, poprzedzające przerwę na mecze w ramach Euro Hockey Tour.

Janusz Bittmar

Słowacki napastnik Libor Hudáček w tym sezonie czuje się w śmienicie. Wróciła nie tylko forma, ale też zdrowie, co przekłada się na dobrą i skuteczną grę. Hat tricka środkowy napastnik drugiej formacji zaczął realizować od razu w pierwszej tercji. Na 1:0 Hudáček trafił w 5. minucie, a drugiego gola dołączył pięć minut później. Kiedy w 12. minucie David Cienciala poprawił na 3:0, w Werk Arenie powiało pokazówką. Przy stanie 3:0 obudzili się jednak również goście, pierwsza tercja zakończyła się więc ostrą wymianą ciosów, ale z korzystniejszym wynikiem dla gospodarzy – 3:2. Ostatecznie ofensywny spektakl zakończył się zwycięstwem Stalowników 6:3. Hudáček w 29. minucie skompletował hat tricka, a do siatki Motoru kraček wpakowali też Daniel Kurovský (25.) i Martin Růžicka (37.). W najlepszym humorze znajdował się po meczu oczywiście Hudáček. – Już nie jestem dwudziestolatkiem, żeby emocjonować się hat trickiem. Dla mnie liczy się zwycięstwo całego zespołu – stwierdził

● Libor Hudáček przyjmuje gratulacje po skompletowaniu hat tricka. Fot. hccclari

z uśmiechem słowacki napastnik. – Wynik wygląda optymistycznie, ale rywal nie sprzedął tanio skóry. Przed nami teraz trudny weekend, a potem przerwa reprezentacyjna. Wszyscy cieszymy się z dobrej passy i prowadzenia w tabeli – zaznaczył. Zespół Witkowic w zaległym spotkaniu 19. kolejki przegrał w Ostra-

var Arenie ze Spartą Praga 1:4. W trakcie trzeciej tercji rozczarowani kibice zaczęli opuszczać halę, widząc, że pomysły na Spartę ulotniły się w nieznane. Ostrawianie zagraли słabo. Wszędzie byli później od gości, nie pomogły nawet zmiany w ustawieniu poszczególnych formacji. Honorową bramkę zdobył w 50-

minucie Lednický, którego obsłużył Hauser. Autor asysty po meczu nie owijał w bawełnę. – Sparta rozpoczęła się od pierwszych minut, a po szybkiej bramce na 0:1 zaczęła dyktować warunki. Zabrakło nam większego pressingu pod bramką rywala i skuteczności – ocenił zawodowy Hauser. (PAP)

Trzech Stalowników w reprezentacji RC

Selekcjoner hokejowej reprezentacji Republiki Czeskiej, Radim Rulík, podał w tym tygodniu do wiadomości oficjalną listę zawodników nominowanych do pierwszego turnieju z cyklu Euro Hockey Tour w sezonie 2025/2026 – rozpoczynającego się w przyszłym tygodniu w czwartek Pucharu Karjala. W kadrze znaleźli się również trzej zawodnicy broniący w ekstralidze barw lidera, Stalowników Trzyniec: obrońca Marian Adámek oraz napastnicy Daniel Kurovský i Ondřej Kovařík. Trójka trzyńcieńskich hokeistów w pełni zasłużyła na to wyróżnienie, Adámek od początku sezonu należy do czołowych obrońców ekstraligi, a Kurovský i starszy z braci Kovaříków – Ondřej – do czołowych strzelców trzyńcieńskiej drużyny. Nominowani do kadry Stalownicy zameldują się na zgrupowaniu poprzedzającym wyjazd do Skandynawii w dobrych humorach, podbudowanych świetną grą w ostatnich tygodniach. Czesi na początek turnieju zmierzą się w czwartek 6 listopada w Ängelholmie z reprezentacją Szwecji. Następne dwa mecze podopieczni Radima Rulíka zaliczą już w Finlandii – w sobotę z zespołem gospodarzy, a dzień później, na zakończenie Pucharu Karjala, z drużyną narodową Szwajcarii.

Zdobywcy Oscarów poniosą ogień olimpijski

Sztafeta z ogniem olimpijskim igrzysk Milan-Cortina 2026 dotrze do Włoch na początku grudnia. Komitet organizacyjny ujawnił nazwiska kolejnych osobistości, które wezmą udział w tym wydarzeniu. Wśród nich są m.in. przedstawiciele świata filmu, ze zdobywcą Oscara, reżyserem Giuseppe Tornatore. Tornatore, włoski reżyser, scenarzysta i producent filmowy, za

film „Cinema Paradiso” (1989) otrzymał Oscara dla najlepszego filmu nieanglojęzycznego i Grand Prix na 42. festiwalu w Cannes. Oscara w dorobku ma również inna uczestniczka sztafety, mające włoskie korzenie aktorka filmowa i teatralna Marisa Tomei. Artystka nagrodę Nagrody Akademii otrzymała za rolę drugoplanową w komedii „Mój kuzyn Vinny” (1992). Aktorka znana jest

także z takich filmów, jak „Czego pragną kobiety”, „Kapitan Ameryka: Wojna bohaterów” czy „Spider Man”. Uroczystość zapalenia ognia odbędzie się w starożytnej Olimpii 26 listopada. Sztafeta dziewięć dni będzie się przemieszczała przez Grecję, a 4 grudnia płomień zostanie przekazany włoskim organizatorom na Stadionie Panteńskim. Ogień olimpijski dotrze

do Cortiny d’Ampezzo 26 stycznia, w 70. rocznicę otwarcia IO w 1956 roku. Ceremonia otwarcia zimowych igrzysk olimpijskich 2026 odbędzie się 6 lutego na piłkarskim stadionie San Siro w Mediolanie. Uroczystość ta powróci więc do tradycyjnego formatu, po tym jak w Paryżu letnia edycja miała swoje otwarcie nad Sekwaną. (PAP)

Krzysztof Łęcki

pre-teksty i kon-teksty /390/

Na marginesie (historycznej) plotki

Mam swoje powody (powód), by sądzić, że Ch i ń c z y k i trzymają się mocno. I mam może w tym nawet swój mały wkład. Intelektualny. Oto dzięki informacjom z ResearchGate (uznanej komercyjnej sieci społecznościowej i internetowej bazy danych dla naukowców ze wszystkich dziedzin) dowiedziałem się właśnie, że moje książki i artykuły są czytane w... Chinach.

I Czy czytają je Chińczycy (Chinki?), tego oczywiście nie wiem, niemniej w Państwie Środka ktoś je jednak czyta. No dobra, na razie to tylko trzy osoby, ale... Ale – po pierwsze – najdłuższa droga rozpoczyna się od pierwszego kroku. I – po drugie – czytają w Chinach moje teksty nieprzetłumaczone na angielski. Rośnie więc we mnie duma, że język Reja i Kochanowskiego (a także Mickiewicza i Słowackiego, Witkacego i Gombrowicza itd...) staje się – na choćby mikrą (na razie) skalę – popularny w tak odległym, a jednocześnie wielkim jak kontynent kraju. Stop. Pewna prawniczka nazwała mnie niedawno w towarzystwie „kwintesencją sarkazmu”. Stop. To nieprawda – daleko mi do tego, choć podejmuję stosowne starania. Stop. Niemniej w tej właśnie perspektywie należy czytać powyższe informacje o moim (niejakim) sukcesie odno-

towanym przez „komercyjną sieć społecznościową i internetową bazę danych dla naukowców ze wszystkich dziedzin”. Stop. Liczę, że niedługo ResearchGate zanotuje moje, podobnie cieszące duszę, sukcesy gdzie indziej – może na ten przykład w Malezji i Boliwii. Czy gdzie tam indziej – byle w pełnej egzotyce. Stop.

II Dobra, dość już tych „stopów”, które podkradłem zresztą – jako zabieg formalny – innemu felietoniście. Zanim dojdziemy do historycznej plotki, trochę poważnej historii. Otóż jeden z „chińskich” czytelników (źródło – ResearchGate) sięgnął po mój artykuł „Pułapka Tukidydesa 2.0”. Wróćmy zatem do Grecji V wieku p.n.e i... współczesnych Chin. To, wbrew pozorom, wcale nieodległe (gdy idzie o gryzące problemy polityczne) krainy. Wreszcie – właśnie do „pułapki Tukidydesa” odwołał się wybitny amerykański analityk Graham Allison, który szefował projektowi Harvard Thucydides’s Trap (Graham Allison, „Skazani na wojnę? Czy Ameryka i Chiny unikną pułapki Tukidydesa?”, Bielsko-Biała 2018). Co to takiego owa „pułapka Tukidydesa”? W wersji klasycznej, tj. tej, o której czytamy w „Wojnie peloponeskiej”, została sformułowana tak: „Otóż za najistotniejszy powód, chociaż przemilczany, uważam wzrost potęgi ateńskiej i strach, jaki to wzbudziło u Lacedemończyków”; w innym wariancie

ateński admirał i historyk podał ją tak: „Lacedemończycy podjęli uchwałę o zerwaniu układu i konieczności wojny nie tyle z namięnym sprzymierzeńcem, ile ze strachu przed Ateńczykami. Widząc bowiem, że wielka część Hellady jest już opanowana przez Ateńczyków, bali się, żeby ich potęga jeszcze bardziej nie wzrosła”. Podstawmy za rosnącą potęgę zamiast Aten – Chiny, a w miejsce Sparty – Stany Zjednoczone i witamy w XXI wieku. (Inaczej było z „pułapką Tukidydesa” w II połowie wieku XX – wtedy imperium lądowe, Sparta, „reprezentował” niejako Związek Sowiecki, gdy potęgę morską, Ateny – USA). Kto ciekaw, jak „pułapka Tukidydesa” tłumaczono rozmaite konflikty – od starożytności do czasów nam współczesnych, zapraszam do lektury mojej książki „Według Tukidydesa”.

III To Perykles nakreślił strategię Aten w wojnie ze Spartą i jej koalicjantami: „Jeżeli ich armia lądowa ruszy przeciwko naszemu krajowi, zaatakujemy flotą ich terytorium; zniszczenie zaś nawet całej Attyki nie jest tym samym, co zniszczenie choćby części Peloponezu. Oni bowiem nie będą mogli bez walki zdobyć sobie innego kraju, my zaś mamy dużo ziemi na wyspach i na lądzie stałym. Wielką jest bowiem rzeczą panowanie na morzu. Zastanówcie się: gdybyśmy byli wyspiarzami, czy byłby ktoś, kogo byłoby trudniej pokonać niż nas?

I teraz powinniśmy zachowywać się mniej więcej tak, jakbyśmy byli wyspiarzami: opuścić ziemię i wsie, a straż objąć nad morzem i miastem; rozgniewani na Peloponezyjczyków za niszczenie naszego kraju, nie możemy dać się wciągnąć do bitwy lądowej, gdyż są oni od nas silniejsi liczebnie. Nawet bowiem wygrawszy bitwę, musielibyśmy walczyć powtórnie z nie mniejszą liczbą nieprzyjaciół, a w razie niepowodzenia – stracilibyśmy sprzymierzeńców, którzy stanowią główną naszą siłę; nie zachowywaliby się bowiem spokojnie, czując, że nie mamy dość sił, żeby przeciw nim wystąpić. Nie trzeba błądzać nad utratą domów czy ziemi, lecz nad utratą ludzi. Przecież nie ludzie są własnością rzeczy, tylko rzeczy – własnością ludzi”.

IV Tak, w dziele Tukidydesa Perykles jawi się jako wielki polityczny wizjoner, mąż opatrzościowy Aten. Jednak w czasie, gdy dochodziło do politycznych spięć pomiędzy ateńskim Związkiem Morskim a Spartanami i ich sojusznikami, życie w Atenach toczyło się jak wcześniej. Co z tego wynika dla naszego rozumienia tamtej, odległej historii? Twórca i kodyfikator antropologii strukturalnej Claude Lévi-Strauss przekonywał: („...”) faktem jest, że pięciominutowy film nakręcony w Atenach z V wieku (p.n.e.) zmodernizowałby gruntownie wizję, jaką dają nam historycy” (Claude Lévi-Strauss, Didier Eribon, „Z bliska

i z oddali”, przeł. Krzysztof Kocjan, Łódź 1994, s. 143). No właśnie... Polski znawca Wojny peloponeskiej, Ryszard Kulesza jeden z rozdziałów pracy poświęconej temu konfliktowi zatytułował prowokacyjnie: „Czy Perykles wywołał wojnę? W świecie historycznej plotki”. Otóż faktem jest, że Perykles pchał Ateny do wojny. Czy kierował się w tym interesem Aten czy swoim własnym? Czy chodziło o finansowe (i inne) niejasności związane z budową świątyni i rzeźb na Akropolu? Wreszcie – bardzo zaprzężony z Peryklosem Fidasz (tak, tak, słynny Fidasz, o którego kunście uczyliśmy się w szkołach) zakończył życie w więzieniu, a w przypadku Peryklesa postawiono wniosek żądający od niego sprawozdania rachunkowego przed prytanami z finansów publicznych... Wojna (peloponeska) jeśli nie przykryła ostatecznie tych wszystkich wątpliwych kwestii, to na pewno odsunęła je na dalszy plan. Tak, to Spartanie wypowiedzieli Ateńczykom wojnę, odrzucając proponowaną przez tych ostatnich sąp polubowny, niemniej to właśnie nieprzejednana postawa ateńskiego przywódcy, Peryklesa odegrała sporą rolę w doprowadzeniu do sytuacji „bez wyjścia”. Jaką? Naprawdę trudno oszacować...

V Czytam właśnie książkę Simona Jenkinsa „Krótka historia Europy. Od Peryklesa do Putina”, przeł. Tomasz Hornowski, Rebis, Poznań 2019. (klm)

Polskie filmowe dziedzictwo

Z okazji przypadającego w poniedziałek Światowego Dnia Dziedzictwa Audiowizualnego świętująca w tym roku 70-lecie FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny (FINA) ogłosiła Listę Polskiego Dziedzictwa Filmowego (LPDF), na której znalazło się 70 filmów.

– Lista Polskiego Dziedzictwa Filmowego (LPDF) to unikatowa, pierwsza w Polsce – i jedna z nielicznych na świecie, jak stanowiący dla niej punkt odniesienia amerykański Narodowy Rejestr Filmowy Biblioteki Kongresu – tego typu inicjatywa – wyjaśnia Monika Supruniuk, zastępczyni dyrektora FINA i zarazem inicjatorka listy. Podkreśla, że spis 70 filmów powstał w przekonaniu, że kino nie sprowadza się do roli widowiska, towaru ani nawet kanonizowanych arcydzieł. Jest bowiem czymś więcej – przestrzenią pamięci zbiorowej, świadectwem historii i częścią wspólnego dziedzictwa kulturowego.

Lista została utworzona na podstawie dwóch głównych kryteriów. Filmy musiały mieć co najmniej 20 lat, w związku z czym najmłodszą produkcją na liście jest „Wesele” Wojciecha Smarzowskiego z 2004 r. Zdecydowano również, że jeden reżyser mógł się pojawić na liście

maksymalnie dwukrotnie – w ten sposób wyróżniono Aleksandra Herta za „Bestię” (1917) i „Ludzi bez jutra” (1919), Krzysztofa Kieślowskiego za „Amatora” (1979) i „Gadające głowy” (1980) oraz Andrzeja Wajdę za „Popiół i diament” (1958) i „Człowieka z marmuru” (1977).

Dobór tytułów obejmuje zarówno filmy kanoniczne, jak i marginalne, klasykę fabularną, dokumenty, animacje, dzieła eksperymentalne, studenckie, amatorskie, ale także... propagandowe.

– Tytuły składające się na Listę Polskiego Dziedzictwa Filmowego stanowią pewnego rodzaju mapę, drogowskaz pokazujący, jak kino, film i inne formy audiowizualne towarzyszyły ewolucji polskiego państwa i społeczeństwa – za uważa Tomasz Kolankiewicz, dyrektor FilMOTEKI Narodowej – Instytutu Audiowizualnego. – Są zwierciadłem, w którym odbija się nie tylko to, czym było polskie kino, lecz także to, w jakich warunkach powstawało. Co w danym momencie było istotne dla twórców i widzów – dodaje.

Na liście pojawiły się kluczowe dla historii polskiej kinematografii filmy, takie jak „Dwaj ludzie z szafą” (1958) Romana Polańskiego, „Eroica” (1958) Andrzeja Munka, „Matka Joanna od aniołów” (1960) Jerzego

● „Amator” Krzysztofa Kieślowskiego z Jerzym Stuhrem w roli głównej to jeden z filmów na Liście Polskiego Dziedzictwa Filmowego. Fot. fina.gov.pl

Kawalerowicza, „Rękopis znaleziony w Saragossie” (1964) Wojciecha Jerzego Hasy, „Trzecia część nocy” (1971) Andrzeja Żuławskiego, „Pociep” (1974) Jerzego Hoffmana i wiele innych.

W jubileuszowym roku 2025 na listę zostało wpisanych 70 filmów będzie dokonywana w drodze plebiscytu, co nada projektowi wymiar Supruniuk zapowiedziała, że każdego roku dodawanych będzie 10 no-

wych tytułów, ale nie młodszych niż 20-letnie filmy. Część wyborów będzie dokonywana w drodze plebiscytu, co nada projektowi wymiar Supruniuk zapowiedziała, że każdego roku dodawanych będzie 10 no-

(klm)

Koncert Artura Rojka

Poniedziałek 3 listopada, godz. 22.15

PIĄTEK 31 PAŹDZIERNIKA

6.00 Panorama **6.35** Vito odkrywa Polskę. Dolina Dunajca **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 19. Macedonia **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Polskie szlaki północy (mag.) **12.00** Serwis Info **12.10** M jak miłość (s.) **13.50** Polonia 24 Tygodnik **14.25** Tamte lata, tamte dni. Andrzej Grabowski **15.00** Serwis Info **15.10** Wszystko przed nami (s.) **15.40** Aktorka (portret Elżbiety Czyżewskiej) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Rączka gotuje **18.45** Panorama **19.10** Przystanek Ameryka **19.30** Program informacyjny, sport **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.15** Na sygnale (s.) **22.10** 07 zgłoś się (s.) **23.10** Panorama **23.30** Do śmiechu! (pr. rozr.).

SOBOTA 1 LISTOPADA

6.00 Panorama **6.35** Giganci nauki (teleturniej) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.20** Studio w kontakcie **12.05** Sposób na Alyciadessa (s.) **13.15** Na dobre i na złe (s.) **14.10** Na sygnale **15.05** Okrasa łamie przepisy. Gotowanie na lawendowym wzgórzu **15.40** Wszyscy święci **17.00** Teleexpress **17.25** M jak miłość (s.) **18.25** 62. KFPP w Opolu - Małe tęsknoty - koncert pamięci Wojciecha Trzcńskiego **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 10 (s.) **22.10** Stawka większa niż życie. Genialny plan pułkownika Krafca **23.25** Lubię wracać tam, gdzie byłem (film dokumentalny).

NIEDZIELA 2 LISTOPADA

6.15 Panorama **6.35** Rodzinka. pl (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.30** Cud niepamięci - wspomnienie Stanisława Soyki **11.00** Słowo daje! Dawne wierzenia (mag.) **11.15** Makłowicz w podróży. Podróż 19. Macedonia **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **13.05** Śpiewała Ewa Demarczyk **14.15** Piłka nożna. Betclic 1. Liga, mecz. Chrobry Głogów - Wisła Kraków **17.00** Teleexpress **17.25** M jak miłość (s.) **18.25** Transmisja Mszy Świętej z Narodowego Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Opatowie **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Matylda (s.) **21.20** Z gwiazd przez świat. Anna Rusowicz **22.10** Cud (nie) pamięci - Poznakowski, Trzcński, Soyka **23.00** Anna German w sercach ludzi.

PONIEDZIAŁEK 3 LISTOPADA

6.15 Panorama **6.35** Pamięć **7.00** Gwiazdorska kuchnia Ani **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Przystanek Ameryka **12.00** Serwis Info **12.10** Osiecka (s.) **13.00** Rodzinka. pl (s.) **14.00** Cud (nie) pamięci - Poznakowski, Trzcński, Soyka **15.00** Serwis Info **15.10** Kiedyś to było... **15.40** Wynalazki na medal

(mag.) **16.00** Zaraz wracam (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.15** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **18.45** Panorama **19.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Czas honoru (s.) **22.15** Koncert Artura Rojka **23.10** Panorama **23.30** Kod bezpieczeństwa (mag.).

WTOREK 4 LISTOPADA

6.15 Panorama **6.35** Pożyteczni.pl **7.00** Rączka gotuje **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **12.00** Serwis Info **12.10** Ranczo 10 (s.) **14.00** Kod bezpieczeństwa (mag.) **14.30** Moda na język polski. Poliszczyna Żydów (mag.) **15.00** Serwis Info **15.10** Historia kuchni polskiej. Paul Tremo **16.00** Zaraz wracam (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Pani Alicja od Rossy **18.45** Panorama **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 29 (s.) **22.10** Świętość w cieniu zbrodni. Prawosławni męczennicy katyńscy **23.10** Panorama **23.30** Sekielski wieczorową porą.

ŚRODA 5 LISTOPADA

6.15 Panorama **6.35** Prywatne życie zwierząt **13.70** Okrasa łamie przepisy. Gotowanie na lawendowym wzgórzu **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Wschód **12.00** Serwis Info **12.10** Ojciec Mateusz 29 (s.) **13.50** Polacy świata. Helena Sparow **14.05** Porajnos. Zapomniany Holocaust **15.00** Serwis Info **15.10** Polskie parki narodowe. Karkonoski Park Narodowy **15.40** Turystyczna jazda. Konstancin (mag.) **16.00** Zaraz wracam (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Gwiazdorska kuchnia Ani **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Za marzenia (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.30** Magazyn Ekspresu Reporterów.

CZWARTEK 6 LISTOPADA

6.15. Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Górna półka smaku (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.40** Kierunek Zachód (mag.) **12.00** Serwis Info **12.10** Za marzenia (s.) **13.55** Studio w kontakcie **14.40** Całkiem niezła historia. Niezwykłe życie **15.00** Serwis Info **15.10** Daję słowo - Maciej Orłoś **2 16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Makłowicz w podróży. Podróż 19. Macedonia **18.45** Panorama **19.10** Wnolotka (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Kruk (s.) **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Tylko jeden skecz. Kabaret TEY **23.10** Panorama **23.30** Szała dwóch narodów (film dokum.).

Dziennikarze laureatami nagrody im. Sacharowa

Więziony dziennikarz i działacz polskiej mniejszości na Białorusi Andrzej Poczubot oraz gruzińska dziennikarka Mzia Amaglobeli zostali tegorocznymi laureatami Nagrody im. Sacharowa Parlamentu Europejskiego.

Andrzej Poczubot, dziennikarz i działacz polskiej mniejszości na Białorusi, został aresztowany w marcu 2021 roku, a 8 lutego 2023 roku skazany za „działalność szkodzącą interesom państwa” (m.in. za nazwanie agresją ataku ZSRR na Polskę w 1939 roku oraz za materiały dokumentujące protesty w 2020 roku) na ośiem lat kolonii karnej o zaostrożnym rygorze.

Dziennikarz jest przetrzymywany w więzieniu w Nowopolocku, które ma opinię jednego z najgorszych na Białorusi. Na początku października Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy podało, że został ponownie osadzony w obozowanej celi.

Ostatni kontakt z Poczubotem nawiązano 23 września, gdy spotkała się z nim szefowa nieznanego przez białoruskie władze Związku Polaków na Białorusi Andżelika Borys. Przekazała, że dziennikarz ma problemy ze zdrowiem i mocno schudł. Polska domaga się od władz Białorusi uwolnienia Poczubota i innych więzionych politycznych.

O przyznaniu Nagrody im. Sacharowa władze Andżelowi Poczubotowi od dłuższego czasu zabiegali polscy eurodeputowani, którzy

• Andrzej Poczubot i Mzia Amaglobeli. Fot. ARC

porozumieli się w tej sprawie ponad partyjnymi podziałami. Kandydaturę poparli zarówno politycy centroprawicy, jak i konserwatyści, socjaliści oraz liberałowie.

Mzia Amaglobeli to gruzińska dziennikarka i szefowa niezależnych portali informacyjnych Batumelebi i Netgazeti. Została aresztowana w styczniu br. za udział w antyrządowych protestach w Gruzji. W sierpniu została skazana na dwa lata więzienia. Uznawana jest za pierwszą więźniarkę polityczną w Gruzji od uzyskania przez kraj niepodległości. Jako obrończyni wolności słowa, Amaglobeli stała się symbolem

Nagroda im. Andrieja Sacharowa, ustanowiona w 1988 roku, jest najwyższym wyróżnieniem Unii Europejskiej w dziedzinie praw człowieka. Przyznawana jest osobom i organizacjom zasłużonym dla obrony wolności słowa, praw człowieka i demokracji.

prodemokratycznego ruchu protestacyjnego w Gruzji, sprzeciwiającego się rządowi partii Gruzjińska Marzenie po wyborach parlamentarnych z października 2024 r., które zdaniem opozycji zostały sfalszowane. (PAP)

Śladami bohaterów »Potopu«

Grupa 35 uczniów z Landwarowa wyruszyła pod koniec września na niezwykłą podróż edukacyjną po miejscach związanych z powieścią Henryka Sienkiewicza. Była to lekcja inna niż wszystkie: historia, religia, literatura i geografia połączyły się w jedną opowieść, a nauka wyszła poza szkolne mury. Zamiast kartkówek i notatek czekało doświadczenie żywego kontaktu z kulturą i tradycją, które wciąż obecne są w literackich krajobrazach. Trasa wycieczki obejmowała trzy ważne miejscowości: Birzę, Wodokty i Kiejdany. W Birzach młodzież odwiedziła Muzeum Regionalne „Sęła”, gdzie poznała burzliwe losy rodu Radziwiłłów – potęgę litewsko-polskiej rodziny, której przedstawiciele odegrali ogromną rolę w dziejach Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Niezwykłym przeżyciem była także wystawa husarska prowadzona z Polski. Skrzydlate zbroje, kopie, szable i elementy wyposażenia przypominały o sile polskiej husarii, której przez stulecia budziła podziw i trwogę w całej Europie.

• 35 uczniów z Landwarowa wyruszyło w podróż edukacyjną. Fot. ARC

uczniowie zobaczyli, jak różnorodne dziedzictwo kulturowe przenika życie lokalnych społeczności i pozostaje częścią pamięci narodów.

Wycieczka miała charakter aktywnej lekcji. Uczniowie przygotowali wcześniej materiały i w czasie podróży wcielali się w rolę przewodników, oprowadzając swoich kolegów i przedstawiając im historię odwiedzanych miejsc. Podróż była możliwa dzięki projektowi „XVII Miniolimpiady Języka Polskiego i Literatury”, sfinansowanemu przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. „Kurier Wileński”/LITWA

INFORMATO R

7 listopada kameralny zespół TA Grupa zaprasza na swój specjalny koncert do kawiarni Avion, który rozpocznie się o godzinie 16.00.

Koncert jest wyjątkowy, bo całkiem w nowym, innym stylu. Zespół przygotował utwory kabaretowe – śmieszne, wesołe i optymistyczne, niektóre całkiem nowe, albo w nowej aranżacji. Koncert jest wyjątkowy także dlatego, że zespół postanowił cały dochód z koncertu przeznaczyć na wsparcie remontu „Fasalówki”, gdzie siedzibę mają ZG PZKO oraz redakcje „Głosu” i „Zwrotu”. Zespół TA Grupa poprowadzi jak zwykle Joanna Nowicka, dyrygent, akompaniador i kierownik artystyczny.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYŃ – Listopadowe spotkanie MUR-u odbędzie się w czwartek 6 listopada o godz. 17.00 w Klubie Dziupła przy ul. Strzelniczej. O staropolszczyźnie w gwarach cieszyńskich mówić będzie prof. Daniel Kadłubiec.

JABŁONKÓW – Klub Kobiet MK PZKO oraz polska szkoła podstawowa im. Henryka Sienkiewicza zapraszają na wystawę twórczą pt. „Cztery pory roku” do Domu PZKO w sobotę 1 listopada o godz. 10.00-17.00 oraz w niedzielę 2 listopada od godz. 8.00 do 17.00. Wernisaż w sobotę o 10.00. Przy kawie, ciastku i specjalach naszej kuchni miło spędzimy jesienny czas.

PTTS „BŚ” – Zaprasza 4 listopada na wycieczkę do Parku Krajobrazowego (CHKO) Kysuce. Trasa prowadzi ze Zborova nad Bystrycą stromo na Gorilową Kikule, do przełęczy Pod Upratiskami i dalej do Chaty AVC Veľka Rača. Schodzić będziemy łagodnie partiami grzbietowymi do zamku w Oszczadnicy – 14,5 km. Dojazd: pociągiem pospiesznym „Kysučan”: z Karwiny o 8.11, z Cz. Cieszyna o 8.26, z Trzyńca-Centrum o 8.33, z Nawsia o 8.40 – do Czadcy (bilety MPS – Mały Pohraniční Styk). Z Czadcy autobusem w kierunku: Radostka do Zborova n/B. Szkoła o 9.15. Powrót: autobusem z Oszczadnicy-Spol. dom o 16.27 lub pociągiem o 16.47 do Czadcy. Z Czadcy pociągiem „Kysučan” o 17.01. Prowadzi Wanda Farnik, tel. 777 746 320.

RODZINA KATYŃSKA – Zarząd zaprasza 7 listopada (piątek) o godz. 10.00 pod tablicę katyńskie na Koneszyńcu w Czeskim Cieszynie, gdzie rozpoczniemy obchody Święta Niepodległości organizowane już cyklicznie przez naszą Rodzinę. Do naszego grona dołączą zaproszeni goście honorowi oraz przedstawiciele mediów. Zapraszamy też wszystkich, którzy tego dnia zechcą być z nami. Po krótkiej uroczystości, złożeniu kwiatów i zapaleniu zniczy zabrzmi „Rota”. Naszych członków oraz gości honorowych zapraszamy do wspólnego kontynuowania obchodów w Ośrodku Kultury „Strzelnica”.

WSPOMNIENIA

W czasie zadusznym przypominamy sobie w tym roku 5. rocznicę zgonu naszej Kuzynki, emerytowanej nauczycielki przedszkola

ZOFII DELONGOWEJ
z Olbrachcic

Wspomina rodzina.

GŁ-532

Nie umarłem, bo wiem, że żyję w sercach tych, których kochałem.

Dnia 31 października mija 6. rocznica śmierci

śp. JÓZEFA JACHNICKIEGO
z Jabłonkowa

O chwilę wspomnień i modlitwę proszą żona i synowie z rodzinami.

GŁ-637

W naszych sercach i wspomnieniach stale żyjesz z nami...

Dnia 29 października minęła 10. rocznica, kiedy odszedł od nas na zawsze

śp. STANISŁAW SIKORA

O chwilę wspomnień proszą najbliżsi.

GŁ-537

W naszych sercach i naszych myślach pozostaniesz na zawsze...

Dnia 2 listopada obchodziłaby 90. urodziny nasza Kochana Mama, Babcia, Prababcia i Siostra

śp. MARIA SIWEK
z Hawierzowa Suchej

W maju przypomniałoby sobie 3. rocznicę Jej śmierci. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi.

RK-067

Żyje się dwa razy; pierwszy raz w rzeczywistości, drugi raz w pamięci.

Honoré de Balzac

Dnia 1 listopada minie 1. rocznica śmierci naszego Drogiego

śp. inż. ROMANA SUCHANKA
zasłużonego działacza PZKO z Trzyńca

Wszystkich, którzy Go pamiętają, o chwilę wspomnień proszą żona, córka i syn z rodzinami.

GŁ-562

NEKROLOGI

Dotknięci bolesną stratą zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że odeszła od nas na zawsze nasza Kochana Mama, Teściowa, Babcia, Prababcia i Ciocia

śp. MARIA DOBROVOLNA

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbył się w Ostrawie. Zasmucona rodzina.

GŁ-550

SUCHA GÓRNA – MK PZKO zaprasza 5 listopada o godz. 17.00 na prelekcję pt. „Zanikłe miasto Stara Karwina” do Domu PZKO. Prelegenci: Jan Polakowicz i Zbyszek Śmieja. Chętni będą mieli możliwość zakupić książkę „Fenomen Stara Karwiną” pana Polakowicza w cenie 450 koron.

WĘDRYNIA – Zarząd Klubu Seniora zaprasza swoich członków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 4 listopada o godz. 15.00 w „Czytelni”.

WIERZNIOWICE – MK PZKO zaprasza 7 listopada o godz. 17.00 na „Zichersuperszus – czyli jesienny kosztowani naszych domowych win” do Domu PZKO. Prosimy o

przyniesienie swojego domowego wina (obojetne z czego jest), które potem będziemy degustować. Jeżeli nie posiadacie wina, prosimy o przyniesienie zakąski.

OFERTY

USŁUGI REMONTOWO-BUDOWLANE, kafelkowanie, kompleksowy remont łazienek, drobne naprawy hydrauliczne i elektryczne. Tel. +48 883 984 954. **KUPIE INSTRUMENTY** muzyczne. Tel. 608 374 432. **KUPIE MONETY I BANKNOTY**, złoto i srebro w jakimkolwiek stanie. Tel. 608 374 432.

PTM zaprasza na zebranie członkowskie, które odbędzie się 6 listopada o godzinie 17.30 w Domu Seniora przy ulicy Sokolowskiej 1997 w Cz. Cieszynie.

Można odejść na zawsze, by stale być blisko...

Ks. J. Twardowski

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 27 października 2025 zmarł w wieku 90 lat nasz Kochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Wujek

śp. STEFAN KUJAWA
zamieszkały w Wędryni

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 31 października 2025 o godzinie 14.00 w kościele św. Katarzyny w Wędryni. O chwilę wspomnień prosi zasmucona rodzina.

GŁ-553

Szczęśliwej drogi...

Z wielkim bólem przekazujemy wiadomość, że w dniu 23 października 2025 w wieku 77 lat odszedł od nas nasz Drogą Mąż, Ojciec, Brat, Dziadek, Szwagier, Wujek, Kuzyn i Przyjaciel

inż. ROMAN RUSZ

Uroczystość pogrzebowa odbyła się w czwartek 30 października 2025 w kościele ewangelickim w Trzyńcu. O chwilę wspomnień prosi zasmucona rodzina.

GŁ-552

Nigdy nie umiera ten, kto pozostaje w sercach swoich bliskich.

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że 25 października 2025 zmarł w wieku 80 lat nasz Drogą Mąż, Ojciec, Dziadek, Brat, Szwagier i Wujek

śp. JÓZEF SANTARIUS
zamieszkały w Suchej Średniej

Ostatnie pożegnanie z Drogim Zmarłym odbędzie się w piątek 31 października 2025 o godz. 15.00 w sali obrzędów pogrzebowych w Suchej Górnej. W smutku pogrążona rodzina.

GŁ-554

Wyrazy najszczęstszego współczucia z powodu śmierci

ŻONY

panu Tadeuszowi Filipczykowi wraz z rodziną składają członkowie MK PZKO w Jabłonkowie.

GŁ-560

REKLAMA

Dołącz do zespołu LOVELEC!

Twórz z nami przyszłość mobilności!
LOVELEC – czeska marka rowerów elektrycznych z siedzibą w Czeskim Cieszynie – poszukuje

SPECJALISTY ds. ADMINISTRACYJNYCH I OBSŁUGI KLIENTA

- ☞ Szukasz pracy w nowoczesnej firmie z pasją do ekologicznego transportu?
- ☞ Lubisz kontakt z ludźmi i dobrze organizujesz swoją pracę?
- ☞ Chcesz pracować w przyjaznym, międzynarodowym środowisku?

Dołącz do LOVELEC – zespołu, który napędza przyszłość!

Więcej informacji

www.lovelec.pl/praca/

Przyslij swoje CV oraz kilka słów o sobie na adres: miroslava.kupkova@lovelec.cz

lovelec

GŁ-558

Znajdź nas na YouTube

Dachy – remonty, dachy płaskie, kominy

Tel. +48 601 532 642

GŁ-276

PROGRAM TV

PIĄTEK 31 PAŹDZIERNIKA

TVP 1

6.20 Akacjaowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Serwis Info **8.20** Okrasa łamie przepisy. Gotowanie na lawendowym wzgórzu **9.00** Ranczo 10 (s.) **10.00** Komisarz Alex 2 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyńce. Niezwykłe siedliska zwierząt. Ocean **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (s.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.10** Komisarz Alex 24 (s.) **22.10** Moje córki krowy (komediodramat) **23.50** Drellich (s.).

TVP 2

6.10 Anna Dymna - spotkajmy się. Marek Bystrzycki **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie

11.50 Urodzenie ma znaczenie (mag.)

W 21. odcinku programu „Urodzenie ma znaczenie” wraz z ekspertami ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, rozprawy się z mitami na temat tak zwanych cudownych diet. Zgłębimy tajniki diety śródziemnomorskiej oraz pokażemy, jak produkty mleczne mogą wspierać proces utraty masy ciała.

12.25 Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.30** Familiada (teleturniej) **17.00** Święto Reformacji **18.00** Przepis dnia **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Tak to leciało! (teleturniej) **22.45** To jest grane **23.20** James Bond. Człowiek ze złotym pistoletem (film sensacyjny).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Zamość **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Tczew **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektyw (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.50** Uwaga! **20.00** Shrek Forever (film anim. USA) **22.05** Legion Samobójców 2 (film przygodowy).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Twoja Twarz Brzmi Znamo **22.00** Ambulans (thriller, Japonia/USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Pieczenie na niedzielę **10.25** Alfabeta gwiazd **11.00** Powrót na łono natury **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy TVC **15.15** Piosenki z pewnego miasta **15.30** Uśmiechy Terezy Pokornej-Herz **16.10** Łopatologicznie **17.00** Podróż po kanaryjskiej La Gomercie i El Hierro **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Codziennie się ktoś rodzi (s.) **20.55** Wszystko-party **21.50** Hercule Poirot (s.) **23.20** Inspektor Candice Renoir (s.) **0.30** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Afryka z lotu ptaka **9.25** Przygody nauki i techniki **9.55** Argentyna z lotu ptaka **10.40** Podróż po południowej Argentynie **11.05** Z kucharzem dookoła świata **12.00** Sposzczenia z zagranicy **12.10** Dzikie psy w krainie lwów

13.05 Z okazji setnych urodzin

Ten dokument oferuje unikalne połączenie animacji, wywiadów z ekspertami i osobistych historii z całego świata. Wyjaśnia, w jakie tarapaty się wpakowaliśmy i co możemy zrobić, aby z nich wyjść. Ale musimy działać już teraz. Jak możemy zmienić nasze myślenie o starzeniu się? Jak możemy nauczyć się dbać o siebie w przyszłości?...

14.00 Wiadomość od Rūżeny Ostrej **14.20** Linia frontowa **15.15** Pociągi w trakcie wojny **16.00** Jak się żyło w Dreźnie w 1946 roku **16.55** Historie domów **17.15** Tajemnica Kopernika **18.10** Klejnoty o zapachu benzyny **18.35** Małe wyspy Wielkiej Brytanii **19.25** Bogowie i mity starożytnej Europy **19.40** Sposzczenia z zagranicy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** 100 tysięcy dolarów w słońcu (film) **22.05** Nie budzić gliniarza (film) **23.45** Kształt wody (film) **1.45** Telewizyjny klub niesłyszących.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.25** Ulica (s.) **9.25** Bracia i siostry (s.) **10.45** Detektyw Monk (s.) **11.35** Oto Oneplay **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Milionerzy (s.) **21.40** Mistrzostwa powiatu (s.) **22.50** Wydział pościgowy (film) **1.30** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.05** Słoneczna (s.) **10.30** ZOO nowe początki (s.) **11.30** Polabi (s.) **12.45** Agenci NCIS (s.) **14.40** Incognito **15.45** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Farma Voity Kotka **21.35** Kochamy Czechy **23.25** Tak jest, szefie! **0.25** Policja w akcji.

SOBOTA 1 LISTOPADA

TVP 1

5.55 Symfonia mazurska **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Lagiewnikach **8.10** Rok w ogrodzie **9.05** Wszyscy Święci

9.20 Znachor (dramat obyczajowy)

Opuszczony przez żonę, która odeszła wraz z siedmioletnią córeczką Marysią, znany chirurg, profesor Wilczur, szuka pocieszenia w alkoholu. Zostaje ograbiony i pobity, na skutek czego traci pamięć. Po kilkunastu latach w końcu, pod przybranym nazwiskiem Antoniego Kosibys, osiada na wsi i zyskuje sławę jako znakomity znachor. Marysia, którą umierająca matka oddała na wychowanie właścicielowi sklepu, wyrosta na piękną pannę i pracuje u swej opiekunki. Zakochuje się z wzajemnością w młodym hrabim, Leszku Czyńskim, ale jego rodzice nie zgadzają się na ślub.

11.40 Rozważna i romantyczna (film brytyjski) **14.25** Okrasa łamie przepisy **15.00** Rolnik szuka żony 12 **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Ojciec Mateusz 33 (s.) **18.40** Cud (nie) pamięci - Poznaskowski, Trzcinski, Soyka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Profilerka Jastrzę (s.) **21.25** Ojciec (dramat obyczajowy) **23.15** Ocalona (thriller).

TVP 2

5.45 Barwy szczęścia (s.) **6.25** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.20** Domowe patenty (mag.) **11.35** Górna półka smaku (mag.) **12.10** Mój przyjaciel Hachiko (film familijny) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Koło fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole **20.26** 16.20 Na dobre i na złe (s.) **17.15** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.45** Słowo na niedzielę. Wiele godzin na lotnisku z Martą i Marią **18.55** Informacje kulturalne **19.20** Rodzinka.pl (s.) **20.00** Rodzinka.pl. Trójkąt (s.) **20.30** The Voice of Poland 16. Nokaut **23.25** Love Story (melodramat USA).

TVN

6.10 Ukryta prawda **7.05** Kobieta na krańcu świata (s.) **7.45** Dzień Dobry TVN **11.45** Czy to ty, czy to ja? (film USA) **13.50** MasterChef **15.20** Shrek Forever (film anim. USA) **17.20** Unboxing - wielkie otwarcie **17.55** Ugotowani (reality show) **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.45** Afryka Express (reality show) **21.25** Chłopi **23.40** Constantine (horror).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.50** Ewa gotuje (mag.) **12.20** Awantura o kasę (teleturniej) **13.35** Madagaskar 2 (film anim. USA) **15.25** Chłopaki do wzięcia (s.) **16.30** Randka w ciemno **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Pejzaż bez Ciebie - Romuald Lipko (koncert) **21.35** Jurassic World. Upadłe królestwo (film SF).

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babcie **6.25** Chwila dla piosenki **6.35** Zielnik **7.05** Łopatologicznie **7.55** Pierścień chali-fa (bajka) **9.05** Uśmiechy Ivany Andrlowej **9.45** Wędrowki po Czechach przyszłości **10.10** Wszystkie zwierzęta duże i małe (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Z metropolii, Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **12.50** Sposzczenia z zagranicy **13.00** Wiadomości **13.05** O rudej Anduli (bajka) **14.10** Dobro i zło (bajka) **14.40** Życie jest piękne (film) **16.20** Hercule Poirot (s.) **17.55** Powrót na łono natury **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Wręczenie nagród Thalii 2025 **21.50** Wszystko-party **22.45** Małżeństwo po włosku (film) **0.25** Dalglish (s.) **1.20** Fauda (s.).

TVC 2

6.00 Afryka z lotu ptaka **6.50** Tajemnice Wielkich Jezior **7.45** Czar Wielkiej Brytanii **8.35** Na rowerze po Czechach **8.50** Bedeker **9.15** Cuda techniki **10.05** Lotnicze katastrofy **10.50** Auto Moto Świat **11.15** Auto Moto Test **11.30** Natura Walii **12.20** Czeskie cuda **12.50** Babel **13.20** Słone dożywają 100 lat **14.20** Księżna de Cleves (film) **16.05** Manu i Matěj podróżują po środkowych Włoszech **16.35** Santorini i Milos, wulkaniczne wyspy **17.30** Cudowna planeta **18.20** Podróż dookoła świata **19.15** Wiadomość od Rūżeny Ostrej **19.30** Historie domów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Angelika wśród piratów (film) **21.30** Sin City - miasto grzechu (film) **23.30** Śmiertelne błogosławieństwo (film) **1.10** Bogowie i mity starożytnej Europy.

NOVA

6.20 Przygody Berniego (s. anim.) **6.25** Karate owca (s. anim.) **6.40** Zig i Sharko (s. anim.) **7.10** Pojedynek na talerzu **8.05** Weekend **9.20** Cukiernia (s.) **10.30** Pościg: wydanie specjalne **11.55** Za pięć minut drwnasta **13.05** Mistrzostwa powiatu (s.) **13.45** Comeback (s.) **14.25** Cztery wesela i pogrzeb (film)

16.55 Podróż na Tajemniczą Wyspę (film)

Sean Anderson (Josh Hutcherson) odbiera zakodowany sygnał o pomoc z wyspy, której nie ma na mapie. Znajduje się tam jego zaginiony dziadek (Michael Caine), którego Sean postanawia odnaleźć. Pomagają mu ojczym (Dwayne Johnson) oraz pilot helikoptera Gabato (Luis Guzman) i jego córka Kailani (Vanessa Hudgens)...

18.50 Knapia (s.) **19.30** Rodzinka.pl (s.) **18.55** Niepewne sytuacje **2** **19.10** James Bond. Człowiek ze złotym pistoletem **21.25** LemOn na dobry wieczór **23.30** Znajdź cię (dramat obyczajowy).

TVN

6.10 Bitwa o gości (reality show) **7.10** Magda gotuje internet **7.45** Dzień Dobry TVN **11.45** Co za tydzień **12.35** Afryka Express (reality show) **14.00** Kompas szkieletora (film USA) **15.40** Złoty kompas (film przygodowy) **17.55** Pogromcy chaosu **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.45** MasterChef **21.20** Książę w Nowym Jorku (komedia USA) **23.45** Legion Samobójców 2 (film przygodowy).

NIEDZIELA 2 LISTOPADA

TVP 1

6.20 Papież Franciszek **6.55** Słowo na niedzielę. Wiele godzin na lotnisku z Martą i Marią **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Lagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Daleko od szosy. Ania (s.) **10.00** Ojciec Mateusz (s.) **10.50** Komisarz Alex 24 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **13.05** Polskie Parki Narodowe. Narwiański Park Narodowy **13.40** Znachor (dramat) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Daję słowo - Maciej Orłoś 2 (talk-show) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Drellich (s.) **21.25** Rolnik szuka żony 12 **22.30** Zakochana Jedyńka. Jeden dzień (melodramat).

TVP 2

5.50 M jak miłość (s.) **6.45** Operacja zdrowie (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **11.05** The Voice of Poland 16 **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Koło fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2026. Piosenki Jarosława Kukulskiego

16.15 Cud (nie) pamięci - Poznaskowski, Trzcinski, Soyka

Program wspomnieniowy poświęcony trzem ikonom polskiej muzyki rozrywkowej - Ryszardowi Poznaskowskiemu, Wojciechowi Trzcinskiemu i Stanisławowi Soyce. Wszyscy trzej byli ważnymi postaciami w środowisku muzycznym, ich śmierć pozostawiła w żalobie nie tylko innych artystów muzyków, ale także kilka pokoleń słuchaczy wychowanych na ich twórczości. W programie wspominać będą przyjaciele i przedstawiciele środowiska muzycznego, m.in. Wojciech Gąssowski, Marian Lichtman, Paweł Sztompke, Krystyna Prońko...

17.15 Pan Mama (s.) **18.20** Rodzinka.pl (s.) **18.55** Niepewne sytuacje **2** **19.10** James Bond. Człowiek ze złotym pistoletem **21.25** LemOn na dobry wieczór **23.30** Znajdź cię (dramat obyczajowy).

TVN

6.10 Bitwa o gości (reality show) **7.10** Magda gotuje internet **7.45** Dzień Dobry TVN **11.45** Co za tydzień **12.35** Afryka Express (reality show) **14.00** Kompas szkieletora (film USA) **15.40** Złoty kompas (film przygodowy) **17.55** Pogromcy chaosu **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.45** MasterChef **21.20** Książę w Nowym Jorku (komedia USA) **23.45** Legion Samobójców 2 (film przygodowy).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.55** Tajni i fajni (film USA) **14.05** Twoja Twarz Brzmi Znamo **16.20** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Państwo w państwie **19.55** Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami **22.35** Teściowie (s.) **23.10** Chłopaki nie płaczą (komedia).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.35** Życie jest piękne (film) **8.15** Pieczenie na niedzielę **8.55** Łopatologicznie **9.45** Kalendarium **10.00** Kame-ra na szlaku **10.35** Obiektyw **11.05** Cyrk Humberto (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości

13.05 Walkoń z Nemanic i księżniczka Teresa (bajka)

Baśń opowiada historię biednego malarza Jakuba, który odwiedza smutne królestwo, w którym niko-mu nie wolno się śmiać. Jakubowi jednak to się nie podoba...

14.00 O sprytną Marynie (bajka) **14.30** Dialogi na klawier, cymbały i perkusję (film) **15.40** Zła krew (s.) **16.55** Słynne zbójnickie historie (s.) **17.55** Zielnik **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Potomcy (s.) **21.15** Wybórna SHOW **22.00** Osada (s.) **23.00** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **23.45** Legendy kryminalistyki **0.20** Nasze hobby.

TVC 2

6.00 Bohaterowie legend **6.55** Rozwidywanie tajemnic **7.45** Hitler: oportunistą **8.35** Czechosłowacki tygodnik filmowy **8.45** Poszukiwania utraconego czasu **9.05** Historie.cs **10.00** Transmisja mszy za zmarłych **11.15** Miejsca pielgrzymek **11.30** Koronacja Elżbiety II w kolorze **12.20** Nie poddawał się **12.50** Magazyn chrześcijański **13.15** Magazyn religijny **13.45** Na pływali ze Stellanem Skarsgardem **14.10** Starożytno budowie **15.05** Ocelot i ja **16.00** Klejnoty o zapachu benzyny **16.25** Jak Wilkin-gowie zdobyli świat **17.20** Z kucharzem dookoła świata **18.15** Historie budowli **18.55** Australijska przygoda **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Keoma (film) **21.45** Powódź (film) **23.20** Afera Watergate **0.50** Niemcy mieli czołgi, Czesi barykadę.

NOVA

6.15 Przygody Berniego (s. anim.) **6.35** Karate owca (s. anim.) **6.45** Zig i Sharko (s. anim.) **7.00** Odnaka Wysočina (s.) **8.20** Życie na zamku (s.) **9.10** My, właściciele domków letniskowych **10.20** Pojedynk na talerzu **11.15** Junior (film) **13.35** Comeback (s.) **14.10** Niech się boi (film) **16.10** Szpinak czyni cuda (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Kuchenne rewolucje. Tomasz Mazowiecki **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektyw (s.) **19.55** Domowe patenty (mag.) **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.55** W cieniu śmierci (s.) **23.50** Zdrójca (film kryminalny).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Ostrów Wielkopolski **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Tomasz Mazowiecki **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **16.50** Szpital św. Anny (s.) **17.55** Detektyw (s.) **19.55** Domowe patenty (mag.) **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.55** W cieniu śmierci (s.) **23.50** Zdrójca (film kryminalny).

PONIEDZIAŁEK 3 LISTOPADA

TVP 1

6.10 Akacjaowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo 10 (s.) **10.00** Komisarz Alex 2 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 31 (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyńce. Lodowe królestwo pantery śnieżnej **14.00** Wichrowe wzgórze (s.)

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

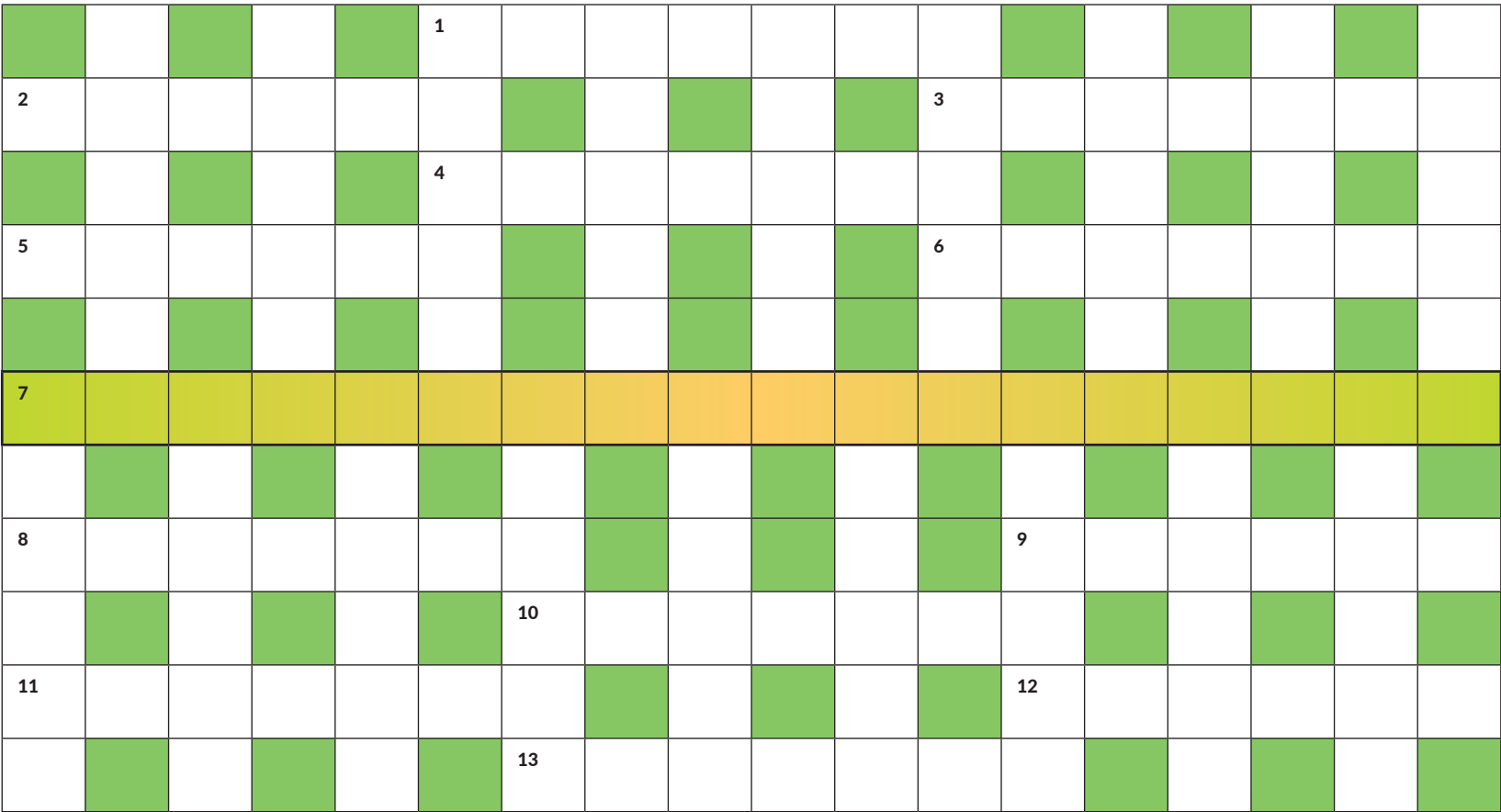
...tak jest

• Dziś zapraszamy na wycieczkę do Dzieńmorowic. Archiwalna fotografia pochodzi z publikacji „Olza od źródła po ujście” wydawnictwa Region Silesia i przedstawia tamtejszy kościół katolicki.

Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysyłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live.

Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda.

Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 12 listopada 2025 r. Nagrodę z 17 października otrzymuje **Andrzej Bartulec z Orłowej-Lutyni**. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 17 października:
WIERZYĆ
WE WŁASNE SŁOWA

Rozwiązaniem jest dokończenie fraszki, której autorem jest Jan Izydor Sztadynger (ur. 28 kwietnia 1904 w Krakowie, zm. 12 września 1970 tamże) – polski poeta, fraszkopisarz, satyryk, teoretyk lalkarstwa i tłumacz: „Stwierdziłem, o dziwo!...”.

POZIOMO:

- 1. niszczenie brzegów morskich przez fale
- 2. chwilowa ochota na jakąś potrawę, inaczej chęćka, chrapka
- 3. Epifaniusz Drowniak zwany Krynickim, czyli tytułowa rola Krystyny Feldman w filmie Krzysztofa Krauzego
- 4. miasto w północnej Danii

- 5. bezbarwna, lotna, łatwo palna ciecz o ostrym zapachu, doskonały rozpuszczalnik
- 6. lampa analizująca
- 7. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
- 8. autor utworów publicystycznych lub „Chudy ...”, satyra Adama Naruszewicza
- 9. kolorowy lub wzorzysty papier, którym wykleja się wewnętrzne ściany pomieszczeń

- 10. słodkowodna ryba z rodziny muławkowatych, z rzędu szczupakokształtnych
- 11. część piosenki lub wiersza
- 12. kwiat lub człowiek zachwycający się swoją urodą, zakochany w sobie
- 13. kraina historyczna w zachodniej części Pirenejów na pograniczu Hiszpanii i Francji, ze stolicą w Pampelunie.

PIONOWO:

ANGONO, APACZE, ATANOR, BATMAN, BRONIA, EFEKTY, KATANA, LITERA, POTWÓR, ROLETY, SKUTER, STATUA, UTRATA, WACŁAW, WITRYT, ZAPORA, ZBOCZA, ŻELAZO.

Wyrazy trudne lub mniej znane: AAL-BORG, MUŁAWKA, ORTIKON

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Paceřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickacentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a.s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS